

شماره: ۴۹۶/۳۵۵۷۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۴

پست: _____

دفترخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۲۳۳۳۳-۱۰/۹۴
تاریخ ثبت: ۱۳۹۴/۵/۲۴
کد پرونده: _____
ساعت ورود: _____

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱) (به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶ (۱۳۸۵) و ۲۰۰۹ (۱۳۸۸)) که به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس عیناً به تصویب رسیده است، به پیوست ارسال می گردد.

علی لاریجانی

**لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل)
مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی
ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱)
(به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶ (۱۳۸۵) و ۲۰۰۹ (۱۳۸۸))**

ماده واحده- به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱) به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶ (۱۳۸۵) و ۲۰۰۹ (۱۳۸۸) مشتمل بر (۲۹) ماده و سه پیوست (به شرح پیوست) ملحق گردد و اسناد الحاق را نزد امین اسناد تودیع نماید.
تبصره ۱- سازمان حفاظت محیط زیست مسئول اجرای تشریفات (پروتکل) می باشد و تغییر آن بر عهده دولت است.

تبصره ۲- باتوجه به بند (۵) ماده (۱۶)، هرگاه دولت جمهوری اسلامی ایران یکی از طرفهای اختلاف در تفسیر یا اجرای بند (۱) یا (۲) ماده (۳) باشد، رضایت آن، قبل از حل و فصل اختلاف از طریق روشهای داوری پیش بینی شده در پیوست (۳) لازم خواهد بود.

تبصره ۳- ارجاع به داوری موضوع تشریفات (پروتکل) توسط دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت قوانین و مقررات مربوط است.
تبصره ۴- رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای هرگونه اصلاح تشریفات (پروتکل) و پیوستهای آن در اجرای مواد (۲۱) و (۲۲) آن الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

**تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی
ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱)
(به گونه اصلاح شده در سال ۲۰۰۶ برابر با ۱۳۸۵ و سال ۲۰۰۹ برابر با ۱۳۸۸)**

طرفهای متعاقد این تشریفات (پروتکل)، با تأکید بر نیاز به حفاظت محیط زیست دریایی و به منظور ترویج استفاده پایدار و حفظ منابع دریایی، در این رابطه، با توجه به دستاوردهای حاصله در چهارچوب کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱) و به ویژه حرکت تکاملی به سوی راهکارهای مبتنی بر احتیاط و پیشگیری، همچنین با اشاره به مشارکت در این ارتباط به وسیله اسناد تکمیلی ملی و

منطقه‌ای با هدف حفاظت محیط‌زیست دریایی که نیازها و شرایط ویژه آن مناطق و کشورها را در نظر گیرد، با تأکید مجدد بر ارزش رویکرد جهانی به این موضوعات و به‌ویژه اهمیت ادامه همکاری و مشارکت بین طرفهای متعاقد در اجرای کنوانسیون و تشریفات (پروتکل)، با تصدیق اینکه اتخاذ اقدامات سختگیرانه‌تر در سطح ملی یا منطقه‌ای در ارتباط با پیشگیری و حذف آلودگی محیط‌زیست دریایی ناشی از تخلیه در دریا می‌تواند مطلوب‌تر از اقدامات پیش‌بینی شده در کنوانسیون‌های بین‌المللی یا سایر انواع موافقت‌ها در مقیاس جهانی باشد، با در نظر گرفتن موافقت‌ها و فعالیت‌های مرتبط بین‌المللی به‌ویژه کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره حقوق دریاها، مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱)، اعلامیه ریو درباره محیط‌زیست و توسعه و دستور کار شماره (۲۱)، همچنین با تصدیق منافع و ظرفیت‌های کشورهای در حال توسعه و به‌ویژه کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه، با اعتقاد به اینکه فعالیت بین‌المللی بیشتر جهت پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی دریایی ناشی از تخلیه، می‌تواند و باید بدون تأخیر جهت حفظ و حراست از محیط‌زیست دریایی انجام پذیرد و مدیریت فعالیت‌های انسانی به نحوی که زیست‌بوم دریایی قادر به ادامه استفاده‌های مجاز از دریا و همچنین برآوردن نیازهای نسلهای کنونی و آینده باشد، به قرار زیر موافقت نمودند:

ماده ۱- تعاریف

از نظر این تشریفات (پروتکل):

- ۱- «کنوانسیون» یعنی کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱)، به‌گونه اصلاح شده آن،
- ۲- «سازمان» یعنی سازمان بین‌المللی دریانوردی
- ۳- «دبیرکل» یعنی دبیرکل سازمان
- ۴- (۱) «تخلیه» یعنی:
  - ۱- هرگونه تخلیه عمدی پسماند یا سایر مواد به دریا از کشتیها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا؛
  - ۲- هرگونه تخلیه عمدی از کشتیها، هواپیماها یا سکوها یا سازه‌های دریایی ساخت دست بشر به دریا؛
  - ۳- هرگونه ذخیره‌سازی پسماند یا سایر مواد در بستر دریا و در زیر بستر مربوط به آن از کشتیها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر

بشر در دریا؛ و

۴- هرگونه رهاسازی و واژگون نمودن در محل سکوها یا سایر سازه‌های ساخت بشر در دریا تنها به منظور تخلیه عمدی

(۲) «تخلیه» شامل موارد زیر نمی‌شود:

۱- تخلیه پسماند یا سایر مواد به دریا به‌طور اتفاقی یا ناشی از عملیات متعارف کشتیها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر و تجهیزات آنها در دریا، به‌استثنای پسماند و سایر مواد حمل و نقل شده با یا توسط کشتیها، هواپیماها، سکوها یا سازه‌های دریایی ساخت دست بشر در دریا که به منظور تخلیه چنین مواد یا حاصل از تصفیه چنین پسماند یا سایر مواد در چنین کشتیها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر فعالیت می‌نمایند؛

۲- قرار دادن ماده‌ای به منظوری غیر از تخلیه صرف آن، مشروط بر اینکه چنین قراردادی مغایر با اهداف این تشریفات (پروتکل) نباشد؛ و
۳- با وجود ردیف (۴) جزء (۱) بند (۴)، رهاسازی مواد (نظیر کابلها، خطوط لوله و تجهیزات تحقیقات دریایی) در دریا که به منظوری غیر از تخلیه صرف قرار داده شده‌اند؛ و

(۳) تخلیه یا ذخیره‌سازی پسماند یا سایر موادی که به‌طور مستقیم ناشی از یا مربوط به اکتشاف، بهره‌برداری و فرآوری منابع معدنی بستر دریا دور از ساحل هستند، تحت پوشش مفاد این تشریفات (پروتکل) نمی‌باشد.

۵- (۱) «سوزاندن در دریا» به معنی سوزاندن پسماند یا سایر مواد به‌منظور تخلیه عمدی آنها به‌وسیله تخریب حرارتی بر روی عرشه کشتی، سکو یا دیگر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا است.

(۲) «سوزاندن در دریا» شامل سوزاندن پسماند یا سایر مواد بر روی عرشه کشتی، سکو یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر چنانچه پسماند یا سایر مواد مزبور درحین فعالیت متعارف کشتی، سکو یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر در دریا تولید شده باشند، نمی‌شود.

۶- «کشتیها و هواپیما» یعنی حمل‌کننده‌های دریایی یا هوایی از هر نوعی که باشند. این اصطلاح شامل هواناو (هاورکرافت) و بارج (کرجی) شناور می‌گردد، صرف‌نظر از اینکه دارای نیروی محرکه بوده یا فاقد آن باشند.

۷- «دریا» یعنی تمام آبهای دریایی غیر از آبهای داخلی کشورها، همچنین بستر دریا و زیر بستر مربوط به آن، این اصطلاح شامل ذخایر زیر بستر دریا که

دسترسی به آنها تنها از خشکی باشند، نمی‌شود.

- ۸- «پسماند یا سایر مواد» یعنی ماده یا شیء از هر نوع، شکل یا جنس
- ۹- «مجوز» یعنی اجازه‌ای که از قبل و طبق اقدامات اتخاذ شده به موجب جزء (۲) بند (۱) ماده (۴) یا بند (۲) ماده (۸) اعطاء شده است.
- ۱۰- «آلودگی» یعنی وارد کردن مستقیم یا غیرمستقیم پسماند یا سایر مواد به دریا توسط فعالیت انسانی، که منجر یا احتمالاً منجر به اثرات ناخوشایند بر منابع زنده و زیست‌بوم‌های دریایی، خطرات برای سلامتی انسان، مانع برای فعالیت‌های دریایی، از جمله ماهیگیری و سایر استفاده‌های مجاز از دریا، زیان‌رسانی به کیفیت آب دریا به منظور استفاده و کاهش امکانات رفاهی دریا شود.

ماده ۲- اهداف

طرفهای متعاقد باید به صورت فردی و جمعی محیط‌زیست دریایی را در مقابل تمام منابع آلودگی حفاظت و حمایت نمایند و طبق توانایی‌های علمی، فنی و اقتصادی خود اقدامات مؤثری را برای پیشگیری، کاهش و در صورت عملی بودن، حذف آلودگی ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند و سایر مواد در دریا به کار گیرند و در صورت اقتضاء باید سیاست‌های خود را در این جهت هماهنگ سازند.

ماده ۳- تعهدات کلی

- ۱- طرفهای متعاقد در اجرای این تشریفات (پروتکل) باید راهبرد احتیاط‌آمیزی را برای حفاظت محیط‌زیست در برابر پسماند یا سایر مواد به کار گیرند تا از این طریق هنگامی که دلیلی بر این باور وجود دارد که پسماند یا سایر مواد وارد شده به محیط‌زیست دریایی ممکن است ایجاد ضایعه نماید، حتی وقتی که مدرک قاطعی برای اثبات ارتباط اتفافی بین مواد ورودی و اثرات آنها نباشد، اقدامات پیشگیرانه مناسب اتخاذ شود.
- ۲- با در نظر گرفتن این راهبرد که آلوده کننده باید در اصل، هزینه آلودگی را عهده‌دار گردد، هر طرف متعاقد باید تلاش نماید شیوه‌هایی را ترویج کند که به موجب آنها، کسانی را مجاز به تخلیه یا سوزاندن در دریا کرده است، ضمن توجه به منافع عمومی، هزینه تحقق الزامات پیشگیری از آلودگی و کنترل آن طی فعالیت‌های مجاز را تقبل نمایند.
- ۳- در اجرای مفاد این تشریفات (پروتکل)، طرفهای متعاقد باید به

نحوی عمل نمایند که انتقال مستقیم یا غیرمستقیم خسارت یا احتمال ایجاد آن از یک بخش محیط زیست به بخشی دیگر صورت نپذیرد یا یک نوع آلودگی به نوع دیگر تبدیل نشود.

۴- هیچ یک از مفاد این تشریفات (پروتکل) به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که از به‌کارگیری اقدامات سختگیرانه‌تر طبق حقوق بین‌الملل با حفظ ملاحظات پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی توسط طرفهای متعاقد به صورت فردی یا جمعی جلوگیری نماید.

ماده ۴- تخلیه پسماند یا سایر مواد

۱- (۱) طرفهای متعاقد باید از تخلیه هرگونه پسماند یا سایر مواد به‌استثنای آنهایی که در پیوست (۱) فهرست شده‌اند، ممانعت به‌عمل آورند.
(۲) تخلیه پسماند یا سایر مواد فهرست شده در پیوست (۱)، نیازمند مجوز می‌باشد. طرفهای متعاقد موظف به اتخاذ اقدام‌های اجرائی یا قانونی می‌باشند که تطابق صدور مجوزها و شرایط صدور مجوز با مفاد پیوست (۲) را تضمین نماید. توجه ویژه‌ای باید به فرصتهایی مبذول گردد که از تخلیه، به سود گزینه‌های بهتر از نظر زیست‌محیطی، جلوگیری می‌نماید.

۲- هیچ یک از مفاد این تشریفات (پروتکل) به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که یک طرف متعاقد را تا جایی که به آن طرف متعاقد مربوط است از تخلیه پسماند یا سایر مواد ذکر شده در پیوست (۱) منع نماید. طرف متعاقد مزبور باید سازمان را از اقدامات مزبور آگاه سازد.

ماده ۵- سوزاندن در دریا

طرفهای متعاقد باید سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا را ممنوع نمایند.

ماده ۶- صدور پسماند یا سایر مواد

۱- طرفهای متعاقد نباید اجازه دهند پسماند یا سایر مواد به منظور تخلیه یا سوزاندن در دریا به سایر کشورها صادر شوند.

۲- با وجود بند (۱)، اگر کشورهای مربوط ترتیبی را ایجاد یا موافقتنامه‌ای را منعقد کرده باشند، صادرات جریان‌های دی‌اکسیدکربن برای دفع طبق پیوست (۱) ممکن است رخ دهد. ترتیب یا موافقتنامه مزبور شامل موارد زیر خواهد بود:
(۱) تأیید و تخصیص مسؤولیت صدور مجوز بین کشورهای صادرکننده

و دریافت کننده، طبق مفاد این تشریفات (پروتکل) و حقوق بین الملل حاکم؛ و (۲) در مورد صادرات به طرفهای غیرمتعاقد، مقرراتی حداقل معادل موارد مندرج در این تشریفات (پروتکل)، از جمله موارد مربوط به صدور مجوزها و شرایط مجوز برای پیروی از مفاد پیوست (۲) برای حصول اطمینان از این باشد که ترتیب یا موافقتنامه از تعهدات طرفهای متعاقد به موجب این تشریفات (پروتکل) برای حفظ و حراست از محیط زیست دریایی عدول نمی کند. طرف متعهدی که ترتیبی را ایجاد یا موافقتنامه ای را منعقد کرده است، مراتب را به سازمان اعلام خواهد کرد.

ماده ۷- آبهای داخلی

۱- علی رغم هر یک از مفاد این تشریفات (پروتکل)، این تشریفات (پروتکل) تنها تا حدی که در بندهای (۲) و (۳) پیش بینی شده است به آبهای داخلی مربوط می شود.

۲- چنانچه تخلیه عمدی پسماند یا سایر مواد در آبهای داخلی در مفهوم ماده (۱)، در صورتی که در دریا صورت گیرد، «تخلیه» یا «سوزاندن در دریا» تلقی شود، هر طرف متعاقد باید بر اساس صلاحدید خود، یا مفاد این تشریفات (پروتکل) را به کار بندد یا اقدامهای نظارتی و مجاز اثر بخش دیگری را جهت کنترل روش از بین بردن مزبور اتخاذ نماید.

۳- هر طرف متعاقد باید سازمان را از اطلاعات مربوط به قانونگذاری و ساز و کارهای سازمانی در مورد اجراء، پیروی و اعمال قانون در آبهای داخلی دریایی داخلی آگاه سازد. طرفهای متعاقد همچنین باید به طور داوطلبانه بیشترین تلاشهای خود را در ارائه خلاصه گزارشها در مورد نوع و ماهیت مواد تخلیه شده در آبهای داخلی دریایی انجام دهند.

ماده ۸- استثناءها

۱- اگر تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا تنها راه پیشگیری از تهدید به نظر آید و اگر احتمال کمی وجود داشته باشد که در نتیجه تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا خسارت کمتر از زمانی بشود که در غیر آن صورت اتفاق خواهد افتاد، در صورت لزوم جهت حفظ جان انسانها یا کشتیها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازههای ساخت دست بشر در دریا در موارد بسیار ضروری ناشی از شرایط نامطلوب آب و هوایی یا در مواردی که جان انسان را به

مخاطره افکند یا تهدیدی جدی برای کشتیها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر در دریا باشد، مفاد بند (۱) ماده (۴) و ماده (۵) اعمال نخواهد شد. تخلیه مزبور باید به گونه‌ای صورت گیرد که احتمال آسیب و ضرر به حیات انسان یا آبزیان به حداقل برسد و باید فوری به سازمان گزارش شود.

۲- یک طرف متعاقد می‌تواند به‌عنوان استثناء بر بند (۱) ماده (۴) و ماده (۵) در مواقع اضطراری که تهدید غیرقابل قبولی برای سلامتی انسان، ایمنی یا محیط‌زیست دریایی ایجاد می‌کند و با قبول اینکه راه حل معقول دیگری دربارہ آنها وجود ندارد، مجوز صادر نماید. قبل از انجام چنین عملی، طرف متعاقد باید با کشور یا کشورهایی که ممکن است تحت تأثیر قرار گیرند، و نیز با سازمان، که پس از مشاوره با دیگر طرفهای متعاقد و در صورت اقتضاء با سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار، طبق جزء (۶) بند (۱) ماده (۱۸) فوری، مناسب‌ترین روشها را جهت اتخاذ به طرف متعاقد توصیه خواهد کرد، مشورت نماید. طرف متعاقد باید این توصیه‌ها را حتی‌الامکان متناسب با زمانی که عمل باید در محدوده آن صورت گیرد و منطبق با تعهد کلی پرهیز از ایجاد خسارت به محیط‌زیست دریایی، انجام دهد و سازمان را از عمل انجام شده آگاه نماید. طرفهای متعاقد خود را ملزم می‌دانند که در چنین شرایطی به یکدیگر مساعدت نمایند.

۳- هر طرف متعاقد می‌تواند در زمان تصویب یا الحاق به این تشریفات (پروتکل) یا پس از الحاق به آن از حقوق خود به موجب بند (۲) صرف نظر نماید.

ماده ۹- صدور مجوزها و گزارش‌دهی

۱- هر طرف متعاقد یک یا چند مقام صلاحیتدار را به منظور انجام موارد زیر تعیین خواهد نمود:

- (۱) صدور مجوزها طبق این تشریفات (پروتکل)؛
  - (۲) نگهداری اسناد مربوط به ماهیت و مقادیر همه پسماند یا سایر موادی که مجوزهای تخلیه برای آنها صادر شده و در صورت امکان مقادیری که واقعاً تخلیه شده‌اند و موقعیت، زمان و روش تخلیه؛ و
  - (۳) پایش شرایط دریا از نظر این تشریفات (پروتکل) به صورت مجزا یا با همکاری سایر طرفهای متعاقد و سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار
- ۲- مقام یا مقامهای صلاحیتدار یک طرف متعاقد باید طبق این تشریفات (پروتکل) در زمینه پسماند یا سایر موادی که برای تخلیه در نظر گرفته می‌شوند، یا به صورتی که در بند (۲) ماده (۸) سوزاندن در دریا پیش‌بینی

گردیده است در موارد زیر مجوز صادر نمایند:

- (۱) بارگیری در قلمرو آن طرف انجام شده باشد؛ و
- (۲) روی کشتی یا هواپیمایی بارگیری شده باشد که در قلمرو آن ثبت شده است یا با پرچم آن تردد می نماید، در حالی که بارگیری در قلمرو کشوری که طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) نیست، صورت گرفته باشد.
- ۳- در صدور مجوزها، مقام یا مقامات ذی ربط باید از الزامات ماده (۴)، همراه با معیارها، اقدامات و الزامات دیگری که ممکن است مقتضی بدانند، پیروی نمایند.
- ۴- هر طرف متعاقد به طور مستقیم یا از طریق دبیرخانه ای که به موجب موافقتنامه منطقه ای تأسیس شده است، باید موارد زیر را به سازمان و در صورت اقتضاء به سایر طرفهای متعاقد گزارش نماید:
  - (۱) اطلاعات مشخص شده در جزءهای (۲) و (۳) بند (۱)؛
  - (۲) اقدامات اجرائی و قانونی اتخاذ شده به منظور اجرای مفاد این تشریفات (پروتکل)، از جمله خلاصه ای از اقدامات اجرائی؛ و
  - (۳) اثربخشی اقدامات مندرج در جزء (۲) بند (۴) و هر مشکلی که در اجرای آنها با آن مواجه می شوند.
- اطلاعات موضوع جزءهای (۲) و (۳) بند (۱) باید به صورت سالانه ارائه گردند.
- اطلاعات موضوع جزءهای (۲) و (۳) بند (۴)، باید به صورت منظم ارائه گردند.
- ۵- گزارش های ارائه شده به موجب جزءهای (۲) و (۳) بند (۴) باید توسط نهاد فرعی ذی ربطی که توسط نشست طرفهای متعاقد تعیین شده است مورد ارزیابی قرار گیرند. این نهاد نتیجه گیری های خود را به نشست ذی ربط یا نشست ویژه طرفهای متعاقد گزارش خواهد نمود.

ماده ۱۰- اعمال و اجراء

- ۱- هر طرف متعاقد باید اقدامات لازم را برای اجرای این تشریفات (پروتکل) برای تمامی موارد زیر به کارگیرد:
  - (۱) کشتیها و هواپیمایی که در قلمرو آن طرف ثبت شده یا تحت پرچم آن حرکت می کنند؛
  - (۲) کشتیها و هواپیمایی که در قلمرو آن طرف، پسماند یا سایر موادی که باید تخلیه شود یا در دریا سوزانده شود را بارگیری می نمایند؛ و
  - (۳) کشتیها، هواپیمها و سکوها یا سایر سازه های ساخت دست بشر با این باور که در تخلیه یا سوزاندن در دریا در محدوده ای که در آن طرف متعاقد

حق اعمال صلاحیت طبق حقوق بین‌الملل را دارد، دخیل می‌باشند.
۲- هر طرف متعاقد باید اقدامات مناسبی را طبق حقوق بین‌الملل به منظور پیشگیری و در صورت لزوم مجازات اعمالی که مغایر با مفاد این تشریفات (پروتکل) باشد، اتخاذ نماید.

۳- طرفهای متعاقد موافقت می‌نمایند در تعمیم و گسترش روشهای اجرای مؤثر این تشریفات (پروتکل) در مناطق فراتر از صلاحیت هر کشوری، از جمله روشهای گزارش‌دهی در مورد کشتیها و هواپیماهایی که بر خلاف این تشریفات (پروتکل) در حال تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا مشاهده شوند، همکاری نمایند.

۴- این تشریفات (پروتکل) در مورد آن دسته از کشتیها و هواپیماهایی که به موجب حقوق بین‌الملل از مصونیت دولتی برخوردارند، اعمال نمی‌شود. با این وجود، هر طرف متعاقد باید با اتخاذ اقدامات مناسب اطمینان حاصل کند که چنین کشتیها و هواپیماهایی که به آن طرف تعلق دارند یا توسط آن طرف مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند، به گونه‌ای عمل نمایند که با منظور و هدف این تشریفات (پروتکل) مطابقت و سازگاری داشته باشد و باید بر این اساس سازمان را آگاه نماید.

۵- یک کشور می‌تواند، در زمان بیان موافقت خود یا ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل)، یا در هر زمانی پس از آن، اظهار نماید که مفاد این تشریفات (پروتکل) را در مورد کشتیها و هواپیماهای خود که در بند (۴) به آنها اشاره شد، اعمال خواهد نمود، با آگاهی از این موضوع که تنها آن کشور می‌تواند مفاد مذکور را در مورد چنین کشتیها و هواپیماهایی اجراء نماید.

ماده ۱۱- فرآیند پیروی

۱- حداکثر دو سال پس از لازم‌الاجراء شدن این تشریفات (پروتکل)، نشست طرفهای متعاقد به منظور تعیین روشها و سازوکارهای ضروری برای ارزیابی و ارتقای پیروی از این تشریفات (پروتکل) برگزار خواهد شد. روشها و سازوکارهای مزبور باید با درنظر داشتن امکان تبادل کامل و آزاد اطلاعات به شیوه‌ای سازنده تدوین شوند.

۲- پس از بررسی کامل تمام اطلاعات ارائه شده به موجب این تشریفات (پروتکل) و هرگونه پیشنهاد ارائه شده از طریق روشها و سازوکارهای ایجاد شده به موجب بند (۱)، نشست طرفهای متعاقد می‌تواند پیشنهاد مشاوره، کمک یا همکاری با طرفهای متعاقد یا غیرمتعاقد را ارائه نماید.

ماده ۱۲- همکاری منطقه‌ای

به منظور پیشبرد اهداف این تشریفات (پروتکل)، طرفهای متعاهدی که دارای منافع مشترک جهت حفاظت محیط‌زیست دریایی در یک منطقه جغرافیایی معین هستند باید با در نظر گرفتن ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، نسبت به ارتقای همکاری منطقه‌ای از جمله انعقاد موافقتنامه‌های منطقه‌ای سازگار با این تشریفات (پروتکل) برای پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا تلاش نمایند. طرفهای متعاهد در راستای تدوین روشهای کاری هماهنگ، باید جهت همکاری با طرفهای دیگر موافقتنامه‌های منطقه‌ای که قرار است توسط طرفهای متعاهد دیگر کنوانسیون‌های مرتبط رعایت شود، تلاش نمایند.

ماده ۱۳- مساعدت و همکاری فنی

۱- طرفهای متعاهد باید با تشریک مساعی با سازمان و با هماهنگی سایر سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار، پشتیبانی دوجانبه و چندجانبه را به منظور پیشگیری، کاهش و در صورت امکان، حذف آلودگی ناشی از تخلیه به نحو مقرر در این تشریفات (پروتکل) به آن دسته از طرفهای متعاهدی که درخواست موارد زیر را دارند، ترغیب نمایند:

(۱) آموزش کارکنان علمی و فنی برای پژوهش، پایش و اجراء، از جمله تهیه تجهیزات و امکانات ضروری به نحو مقتضی با هدف تقویت توانایی‌های ملی؛
(۲) راهنمایی در خصوص اجرای این تشریفات (پروتکل)؛
(۳) همکاری فنی و ارائه اطلاعات در زمینه به حداقل‌رسانی پسماند و فرآیندهای تولید پاک؛

(۴) همکاری فنی و ارائه اطلاعات مرتبط با تخلیه و تصفیه پسماند و سایر تدابیر برای پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه؛ و
(۵) دسترسی و انتقال فن‌آوری‌های ایمن و سازگار با محیط‌زیست و دانش فنی مرتبط به‌ویژه به کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد، با شرایط مطلوب، از جمله شرایط اعطائی و ترجیحی و به شکل توافق‌شده دوجانبه، با در نظر گرفتن نیاز به حمایت از حقوق مالکیت معنوی و همچنین نیازهای ویژه کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد

۲- سازمان موظف به انجام وظایف زیر می‌باشد:

(۱) درخواست‌های طرفهای متعاقد در خواست‌کننده همکاری‌های فنی را با در نظر گرفتن عواملی نظیر توانایی‌های فنی، به آگاهی سایر طرفهای متعاقد برساند؛
(۲) درخواست‌های کمک را به نحو مقتضی با سایر سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار هماهنگ سازد؛ و
(۳) در صورت وجود منابع کافی، به کشورهای در حال توسعه و در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد که قصد خود را برای اینکه طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) شوند، ابراز داشته‌اند، مساعدت نماید تا روشهای لازم برای دستیابی به اجرای کامل را بررسی نمایند.

ماده ۱۴- پژوهش‌های علمی و فنی

۱- طرفهای متعاقد باید به منظور ارتقاء و تسهیل پژوهش علمی و فنی در زمینه پیشگیری، کاهش و در صورت عملی بودن، حذف آلودگی ناشی از تخلیه و سایر منابع آلودگی محیط‌زیست دریایی مرتبط با این تشریفات (پروتکل)، اقدامات مناسبی را به عمل آورند. چنین پژوهشهایی به‌طور ویژه باید شامل مشاهده، اندازه‌گیری، ارزشیابی و تجزیه و تحلیل آلودگی به‌وسیله روشهای علمی باشد.

۲- طرفهای متعاقد به منظور دستیابی به اهداف این تشریفات (پروتکل)، باید دسترسی به اطلاعات مرتبط مورد نیاز سایر طرفهای متعاقد در زمینه‌های زیر را ارتقاء دهند:

- (۱) فعالیت‌ها و اقدامات علمی و فنی انجام‌شده طبق این تشریفات (پروتکل)؛
- (۲) برنامه‌های علمی و فنی دریایی و اهداف آنها؛ و
- (۳) اثرات مشاهده‌شده از پایش و ارزیابی انجام‌گرفته به موجب جزء (۳) بند (۱) ماده (۹)

ماده ۱۵- مسؤلیت و تعهد

طرفهای متعاقد طبق اصول حقوق بین‌الملل در خصوص مسؤلیت دولت در زمینه وارد کردن خسارت به محیط‌زیست سایر کشورها یا به هر ناحیه دیگر محیط‌زیست، متعهد می‌شوند تا روشهای مربوط به مسؤلیت ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا را تدوین نمایند.

ماده ۱۶- حل و فصل اختلافها

- ۱- هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای این تشریفات (پروتکل) باید در اولین فرصت از طریق مذاکره، میانجیگری، یا مصالحه، یا هر روش مسالمت‌آمیز مورد قبول طرفهای اختلاف برطرف شود.
- ۲- در صورت عدم وجود راه حل ممکن طی زمان دوازده ماه پس از اعلام یکی از طرفهای متعاقد به طرف دیگر مبنی بر وجود اختلاف بین آنها، اختلاف باید با درخواست یکی از طرفهای اختلاف بر اساس رویه داوری مندرج در پیوست (۳)، حل و فصل گردد، مگر اینکه طرفهای اختلاف نسبت به استفاده از یکی از روشهای فهرست شده در بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها توافق نمایند. طرفهای اختلاف اعم از اینکه جزء کشورهای عضو کنوانسیون مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها باشند یا نباشند، می‌توانند به همان ترتیب موافقت نمایند.
- ۳- چنانچه توافقی مبنی بر به‌کارگیری یکی از روشهای فهرست شده در بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها حاصل شود، مفاد بخش (۱۵) آن کنوانسیون که به روش انتخابی مربوط می‌شود، نیز می‌تواند با اعمال تغییرات لازم اعمال گردد.
- ۴- دوره زمانی دوازده‌ماهه موضوع بند (۲) در صورت رضایت طرفهای مربوط می‌تواند برای مدت دوازده ماه دیگر تمدید شود.
- ۵- با وجود بند (۲)، هر کشوری در هنگام ابراز رضایت خود مبنی بر ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) می‌تواند به دبیرکل اطلاع دهد که هر گاه آن کشور یکی از طرفهای اختلاف در تفسیر یا اجرای بند (۱) یا (۲) ماده (۳) باشد، رضایت آن کشور قبل از حل و فصل اختلاف از طریق روشهای داوری پیش‌بینی شده در پیوست (۳) لازم خواهد بود.

ماده ۱۷- همکاری بین‌المللی

طرفهای متعاقد باید اهداف این تشریفات (پروتکل) را در سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار ترویج دهند.

ماده ۱۸- نشستهای طرفهای متعاقد

- ۱- نشستهای طرفهای متعاقد یا نشستهای ویژه طرفهای متعاقد باید

اجرای این تشریفات (پروتکل) را تحت بازنگری مستمر قرار دهند و اثربخشی آن را با هدف شناسایی روشهای تحکیم بخش و در صورت نیاز، پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه و سوزاندن پسماند و سایر مواد در دریا ارزیابی نمایند. برای این منظور نشستهای طرفهای متعاقد یا نشستهای ویژه طرفهای متعاقد ممکن است به موارد زیر پردازد:

(۱) بازنگری و تصویب اصلاحیه‌های این تشریفات (پروتکل) طبق مواد (۲۱) و (۲۲)؛

(۲) در صورت لزوم تأسیس نهادهای فرعی به منظور بررسی تمام موارد با هدف تسهیل در اجرای مؤثر این تشریفات (پروتکل)؛

(۳) دعوت از نهادهای تخصصی ذی ربط به منظور ارائه رهنمود به طرفهای متعاقد یا به سازمان در موارد مرتبط با این تشریفات (پروتکل)؛

(۴) ارتقاء همکاری با سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار مرتبط با پیشگیری و کنترل آلودگی؛

(۵) بررسی اطلاعات واصله به موجب بند (۴) ماده (۹)؛

(۶) تدوین یا تصویب روشهای موضوع بند (۲) ماده (۸) از جمله معیارهای اساسی جهت تعیین وضعیت‌های استثنائی و اضطراری و روشهایی برای رهنمود مشاوره‌ای و تخلیه ایمن مواد در دریا تحت شرایط مزبور با مشورت سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار؛

(۷) بررسی و تصویب راه حل‌ها؛ و

(۸) بررسی هر اقدام مقتضی دیگر

۲- طرفهای متعاقد در اولین نشست خود در صورت نیاز باید آیین کار را تعیین نمایند.

ماده ۱۹- وظایف سازمان

۱- سازمان در ارتباط با این تشریفات (پروتکل) باید مسئولیت وظایف دبیرخانه را عهده‌دار باشد. هر طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) که عضو سازمان نباشد، باید سهم مناسبی از هزینه‌های ناشی از اجرای این وظایف توسط سازمان را پردازد.

۲- وظایف دبیرخانه‌ای ضروری برای امور اداری این تشریفات (پروتکل) عبارتند از:

(۱) برپایی نشستهای طرفهای متعاقد هر سال یکبار، مگر آنکه طرفهای

متعاقد به شکل دیگری تصمیم بگیرند و برپایی نشستهای ویژه طرفهای متعاقد در هر زمان بنا به درخواست دوسوم طرفهای متعاقد؛

(۲) ارائه مشاوره برای اجرای این تشریفات (پروتکل) و رهنمودها و رویه‌های تدوین شده به موجب آن، حسب درخواست؛

(۳) بررسی درخواستها و اطلاعات واصله از طرفهای متعاقد، مشاوره با آنها و با سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار و ارائه توصیه‌هایی به طرفهای متعاقد در مورد موضوعات مربوط به این تشریفات (پروتکل) که به‌طور مشخص توسط آن مورد حکم قرار نگرفته‌اند؛

(۴) تهیه و ارائه مساعدت، از طریق مشاوره با طرفهای متعاقد و سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار در جهت تدوین و اجرای روشهای موضوع جزء (۶) بند (۱) ماده (۱۸)؛

(۵) انتقال تمام اطلاعات واصله به سازمان طبق این تشریفات (پروتکل) به طرفهای متعاقد مربوط؛ و

(۶) آماده سازی بودجه و حساب مالی برای اجرای این تشریفات (پروتکل) و توزیع آن بین تمام طرفهای متعاقد، هر دو سال یکبار

۳- سازمان در صورت وجود منابع کافی، علاوه بر الزامات مندرج در جزء (۳) بند (۲) ماده (۱۳)، باید:

(۱) در ارزیابی وضعیت محیطزیست دریایی تشریک مساعی نماید؛ و

(۲) با سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار مرتبط با پیشگیری و کنترل آلودگی همکاری نماید.

ماده ۲۰- پیوست‌ها

پیوست‌های این تشریفات (پروتکل)، جزء لاینفک این تشریفات (پروتکل) هستند.

ماده ۲۱- اصلاحیه تشریفات (پروتکل)

۱- هر طرف متعاقد می‌تواند اصلاحاتی را برای مواد این تشریفات (پروتکل) پیشنهاد نماید. متن هرگونه اصلاحیه پیشنهادی باید حداقل شش‌ماه قبل از بررسی آن در نشست طرفهای متعاقد یا نشست ویژه طرفهای متعاقد، توسط سازمان به آگاهی طرفهای متعاقد برسد.

۲- اصلاحات مواد این تشریفات (پروتکل) باید توسط اکثریت دوسوم

آراء طرفهای متعاقد حاضر و رأی دهنده در نشست طرفهای متعاقد یا نشست ویژه طرفهای متعاقد که به همین منظور تعیین شده است، تصویب گردد.

۳- هر اصلاحیه‌ای برای طرفهای متعاقدی که آن را پذیرفته‌اند در شصتمین روز پس از آنکه دوسوم طرفهای متعاقد سند پذیرش اصلاحیه را نزد سازمان تودیع نمایند، لازم‌الاجراء خواهد گردید. پس از آن، اصلاحیه برای هر طرف متعاقد دیگر در روز شصتم پس از تاریخی که در آن، طرف متعاقد مزبور سند پذیرش اصلاحیه را تودیع نماید لازم‌الاجراء خواهد شد.

۴- دبیرکل، طرفهای متعاقد را از هر گونه اصلاحات تصویب شده در نشستهای طرفهای متعاقد و تاریخی که این اصلاحات به‌طور کلی و برای هر یک از طرفهای متعاقد لازم‌الاجراء می‌گردد، آگاه خواهد ساخت.

۵- پس از لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه این تشریفات (پروتکل)، هر کشوری که طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) شود طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) به گونه اصلاح شده خواهد شد، مگر اینکه دوسوم طرفهای متعاقد حاضر و رأی دهنده در نشست یا نشست ویژه طرفهای متعاقد برای تصویب اصلاحیه به نحو دیگری توافق نمایند.

ماده ۲۲- اصلاحیه پیوست‌ها

۱- هر طرف متعاقد می‌تواند اصلاحاتی را برای پیوست‌های این تشریفات (پروتکل) پیشنهاد نماید. متن هرگونه اصلاحیه پیشنهادی حداقل شش‌ماه قبل از بررسی آن در نشست طرفهای متعاقد یا نشست ویژه طرفهای متعاقد توسط سازمان به آگاهی طرفهای متعاقد خواهد رسید.

۲- اصلاحات پیوست‌ها به غیر از پیوست (۳)، بر مبنای بررسی‌های فنی و علمی خواهد بود و در صورت اقتضاء می‌تواند عوامل قانونی، اجتماعی و اقتصادی را در نظر بگیرد. اصلاحات مزبور توسط اکثریت دوسوم آرای طرفهای متعاقد حاضر و رأی دهنده در نشست طرفهای متعاقد یا نشست ویژه طرفهای متعاقد که به همین منظور تعیین شده‌اند تصویب خواهد شد.

۳- سازمان بدون درنگ اصلاحات پیوست‌های تصویب شده در نشست طرفهای متعاقد یا نشست ویژه طرفهای متعاقد را به طرفهای متعاقد ارسال خواهد نمود.

۴- به استثناء آنچه در بند (۷) مقرر گردیده است، اصلاحات پیوست‌ها در مورد هر طرف متعاقد بلافاصله از تاریخ اطلاعیه پذیرش آن طرف به سازمان یا یکصد روز پس از تاریخ تصویب اصلاحیه در نشست طرفهای

متعاقد، در صورت دیرتر بودن، به جز برای طرفهای متعاهدی که قبل از پایان یکصد روز عدم توانایی خود را برای پذیرش اصلاحیه در زمان تعیین شده اعلام می‌دارند، لازم‌الاجراء خواهد شد. هر طرف متعاقد در هر زمانی می‌تواند پذیرش را جایگزین اعلامیه قبلی اعتراض نماید و بر این اساس اصلاحیه‌ای که قبلاً مورد اعتراض واقع شده، برای آن طرف متعاقد لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- دبیرکل بدون تأخیر تمامی طرفهای متعاقد را از اسناد پذیرش یا اعتراض تودیع شده نزد سازمان آگاه خواهد نمود.

۶- پیوست جدید یا اصلاحیه پیوست که به اصلاحیه مواد این تشریفات (پروتکل) مربوط می‌شود، تا زمانی که اصلاحیه مواد این تشریفات (پروتکل) لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد گردید.

۷- در ارتباط با اصلاحیه‌های پیوست (۳) در خصوص تشریفات داوری و در ارتباط با تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوست‌های جدید، روشهای اصلاحات مواد این تشریفات (پروتکل) باید اعمال شوند.

ماده ۲۳- ارتباط بین تشریفات (پروتکل) و کنوانسیون

این تشریفات (پروتکل) بین طرفهای متعاقد این تشریفات (پروتکل) که طرفهای کنوانسیون نیز هستند، جایگزین کنوانسیون خواهد شد.

ماده ۲۴- امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱- این تشریفات (پروتکل) جهت امضای هر کشوری در مقرر سازمان از تاریخ اول آوریل ۱۹۹۷ تا ۳۱ مارس ۱۹۹۸ (۱۳۷۶/۱/۱۲ تا ۱۳۷۷/۱/۱۱) و پس از آن برای الحاق هر کشوری مفتوح خواهد بود.

۲- کشورها می‌توانند به روشهای زیر طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) شوند:

(۱) امضاء بدون شرط تنفیذ، تصویب، پذیرش یا تصویب؛ یا

(۲) امضاء به شرط تنفیذ، پذیرش یا تصویب که متعاقب آن تنفیذ،

پذیرش یا تصویب صورت گیرد؛ یا

(۳) الحاق.

۳- تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق از طریق تودیع سندی به این منظور

نزد دبیرکل انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۵- لازم الاجراء شدن

۱- این تشریفات (پروتکل) در سی امین روز پس از تاریخی لازم الاجراء می گردد که:

- (۱) حداقل بیست و شش کشور رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) طبق ماده (۲۴) اعلام نمایند؛ و
- (۲) حداقل پانزده طرف متعاقد کنوانسیون جزء کشورهای مذکور در جزء (۱) بند (۱) باشند.

۲- برای هر کشوری که رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) طبق ماده (۲۴) پس از تاریخ موضوع بند (۱) اعلام نماید، این تشریفات (پروتکل) در سی امین روز پس از تاریخ ابراز رضایت کشور مزبور، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۲۶- دوره انتقالی

۱- هر کشوری که تا قبل از ۳۱ دسامبر ۱۹۹۶ (۱۳۷۵/۱۰/۱۱) طرف متعاقد کنوانسیون نبوده است و رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) قبل از لازم الاجراء شدن آن یا طی پنج سال پس از لازم الاجراء شدن آن اعلام دارد، در زمان اعلام رضایت خود، می تواند دبیرکل را آگاه نماید که بنابر دلایل مشروح در اطلاعیه، آن کشور قادر نخواهد بود مفاد ویژه این تشریفات (پروتکل)، مگر آنهایی که در بند (۲) مقرر شده است را، برای یک دوره انتقالی که از مدت مذکور در بند (۴) بیشتر نخواهد بود، اجراء نماید.

۲- هیچ اطلاعیه صادر شده به موجب بند (۱)، نباید بر تعهدات طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) در ارتباط با سوزاندن در دریا یا تخلیه پسماند رادیواکتیو یا سایر مواد رادیواکتیو تأثیری بگذارد.

۳- هر طرف متعاقد این تشریفات (پروتکل) که دبیرکل را به موجب بند (۱) آگاه نموده است که قادر نخواهد بود برای دوره انتقالی مشخص شده، خود را به طور کامل یا نسبی با بند (۱) ماده (۴) یا ماده (۹) مطابقت دهد، با این وجود باید در طی این دوره از تخلیه پسماند یا سایر موادی که برای آنها مجوز صادر نکرده است ممانعت نماید و بیشترین تلاش خود را به کار گیرد تا اقدامات اداری و قانونی به منظور حصول اطمینان از اینکه صدور مجوز و شرایط مجوز با مفاد پیوست (۲) مطابقت دارد را به تصویب برساند و دبیرکل را از هرگونه مجوز صادر شده آگاه سازد.

۴- هر دوره انتقالی که در اطلاعیه صادره به موجب بند (۱) مشخص می‌گردد، بیش از پنج سال پس از تسلیم اطلاعیه مزبور ادامه نخواهد داشت.

۵- طرفهای متعاهدی که اطلاعیه‌ای را طبق بند (۱) صادر نموده‌اند، باید برنامه و جدول زمانی را برای دستیابی به پیروی کامل از این تشریفات (پروتکل)، همراه با هرگونه درخواست برای مساعدت و همکاری فنی مرتبط، طبق ماده (۱۳) این تشریفات (پروتکل)، به نخستین نشست طرفهای متعاهدی که پس از تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق آنها تشکیل می‌شود، تسلیم نمایند.

۶- طرفهای متعاهدی که اطلاعیه‌ای را به موجب بند (۱) صادر نموده‌اند، باید روشها و سازوکارهایی را برای دوره انتقالی ایجاد نمایند که اجراء و پایش برنامه‌های طراحی و ارائه شده برای دستیابی به پیروی کامل از این تشریفات (پروتکل) صورت پذیرد. گزارش پیشرفت در راستای پیروی، باید توسط طرفهای متعاهد مزبور به هر نشستی که طی دوره انتقالی آنها تشکیل می‌شود، جهت اتخاذ اقدام مناسب ارائه گردد.

ماده ۲۷- انصراف

۱- هر طرف متعاهد، می‌تواند در هر زمان پس از انقضای دو سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این تشریفات (پروتکل) برای آن طرف متعاهد، انصراف خود را از عضویت در این تشریفات (پروتکل) اعلام نماید.

۲- انصراف از عضویت با تودیع سند انصراف نزد دبیرکل نافذ خواهد شد.

۳- هر انصراف از عضویت یک‌سال پس از دریافت سند انصراف توسط دبیرکل یا مدت زمانی طولانی‌تر که ممکن است در آن سند مشخص شده باشد، نافذ خواهد شد.

ماده ۲۸- امین اسناد

۱- این تشریفات (پروتکل) باید نزد دبیرکل تودیع گردد.

۲- علاوه بر وظایف مشخص شده در بند (۵) ماده (۱۰)، بند (۵) ماده (۱۶)، بند (۴) ماده (۲۱)، بند (۵) ماده (۲۲) و بند (۵) ماده (۲۶) دبیرخانه باید:

(۱) تمام کشورهایی که این تشریفات (پروتکل) را امضاء نموده‌اند یا به آن ملحق شده‌اند از موارد زیر آگاه نماید:

۱- هر امضای جدید یا تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق،

شماره: ۴۹۶/۳۵۵۷۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۴

پیت: _____

همراه با تاریخ آن؛

- ۲- تاریخ لازم الاجراء شدن این تشریفات (پروتکل)؛ و
- ۳- تودیع هر سند انصراف از عضویت در این تشریفات (پروتکل) همراه با تاریخ دریافت و تاریخی که انصراف نافذ می شود.
- (۲) ارسال رونوشت های برابر اصل شده این تشریفات (پروتکل) به تمام کشورهایی که این تشریفات (پروتکل) را امضاء نموده اند یا به آن ملحق گردیده اند.
- ۳- به محض لازم الاجراء شدن این تشریفات (پروتکل)، نسخه برابر اصل شده آن توسط دبیرکل برای ثبت و انتشار، طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد به دبیرخانه سازمان ملل متحد ارسال خواهد شد.

ماده ۲۹- متون معتبر

این تشریفات (پروتکل) در یک نسخه اصلی به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است که هر متن به طور یکسان معتبر می باشد.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که از طرف دولتهای متبوع خود برای این منظور به طور مقتضی مجاز می باشند این تشریفات (پروتکل) را امضاء نموده اند.

این تشریفات (پروتکل) در لندن، در تاریخ هفتم نوامبر یکهزار و نهصد و نود و شش میلادی (۱۳۷۵/۸/۱۷) تنظیم شد.

پیوست ۱

پسماند یا سایر موادی که ممکن است برای تخلیه مورد بررسی قرار گیرند.
۱- با آگاهی از اهداف و تعهدات کلی این تشریفات (پروتکل) که در مواد (۲) و (۳) بیان شده، پسماند یا سایر مواد مشروح زیر، مواردی هستند که ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند:

(۱) مواد حاصل از لایروبی؛

(۲) لجن فاضلاب؛

(۳) ضایعات ماهی یا مواد حاصل از عملیات فرآوری صنعتی ماهی؛

(۴) کشتیها و سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا؛

(۵) مواد معدنی و بی اثر مرتبط با زمین شناسی؛

(۶) مواد آلی دارای منشأ طبیعی؛ و

(۷) اقلام حجیم اساساً شامل آهن، فولاد، بتن و مواد مشابه بی‌خطر که تأثیر فیزیکی آنها مورد نظر است، و محدود به شرایطی می‌شوند که پسماند مزبور در آن مکان تولید می‌گردد مانند جزایر کوچک با جوامع دور افتاده که دسترسی عملی به سایر روشهای دفع به جز تخلیه در دریا را ندارند؛

(۸) جریان‌های دی‌اکسیدکربن ناشی از فرآیندهای جذب دی‌اکسیدکربن

برای تزریق در زیر بستر

۲- پسماند یا سایر موادی که در جزءهای (۴) و (۷) بند (۱) فهرست شده‌اند، ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند، مشروط به اینکه موادی که دارای قابلیت ایجاد ذرات شناور هستند یا به صورتی دیگر در آلودگی محیط زیست دریا سهم می‌باشند به میزان حداکثر زدوده شوند و به شرطی که ماده تخلیه شده هیچ مانع جدی برای ماهیگیری یا دریانوردی ایجاد نکند.

۳- با وجود موارد فوق‌الذکر، مواد فهرست شده در جزءهای (۱) تا (۸)

بند (۱) که حاوی مقادیر رادیو اکتیو، بیشتر از غلظت‌های حداقل (حد معافیت) تعیین شده توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و تصویب شده توسط طرفهای متعاقد می‌باشند، نباید واجد شرایط تخلیه تلقی گردند؛ علاوه براین، مشروط بر این که طی بیست و پنج سال از ۲۰ فوریه ۱۹۹۴ (۱۳۷۲/۱۲/۱) و در فاصله زمانی هر بیست و پنج سال پس از آن، طرفهای متعاقد باید با توجه به سایر عواملی که مناسب بدانند، مطالعه‌ای علمی را در رابطه با همه پسماندهای پرتوزا

و سایر مواد پرتوزا به جز پسماندها یا مواد با سطح خطر بالا، به طور کامل انجام دهند و نیز ممنوعیت تخلیه چنین موادی را طبق روشهای بیان شده در ماده (۲۲)، بازنگری نمایند.

۴- جریان دی اکسیدکربن موضوع جزء (۸) بند (۱) تنها در صورتی برای تخلیه در نظر گرفته می شود که:

- (۱) دفع در لایه صخره ای زیر بستر دریا انجام گیرد؛ و
- (۲) عمدتاً شامل دی اکسیدکربن باشند. مواد مذکور ممکن است به طور تصادفی همراه موادی باشند که از ماده اصلی و در طی فرآیندهای مورد استفاده در جذب و تزریق در لایه های زیر بستر حاصل شده باشند؛ و
- (۳) هیچ پسماند یا ماده دیگری به منظور دفع آن پسماند یا ماده دیگر، به آن افزوده نشده باشد.

پیوست ۲

ارزیابی پسماند یا سایر موادی که ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند.

کلیات

۱- پذیرش تخلیه تحت شرایط ویژه رافع تعهدات به موجب این پیوست، برای تلاش بیشتر در کاهش ضرورت تخلیه، نمی باشد.

ممیزی پیشگیری پسماند

۲- مراحل اولیه در ارزیابی جایگزین های تخلیه، باید به نحو مقتضی شامل ارزشیابی موارد زیر باشد:

- (۱) انواع، مقادیر و خطر نسبی پسماند تولید شده؛ و
- (۲) جزئیات فرآیند تولید و منابع پسماند در آن فرآیند؛ و
- (۳) امکان سنجی روشهای زیر به منظور کاهش پسماند یا پیشگیری از آن:
  - ۱- فرمول بندی مجدد محصول؛
  - ۲- فناوری های تولید پاک؛
  - ۳- اصلاح فرآیند؛
  - ۴- جایگزینی ماده اولیه؛
  - ۵- بازیافت در محل، به صورت چرخه بسته

۳- به طور کلی، اگر طی ممیزی الزامی محرز شود که شرایط برای پیشگیری از تولید پسماند در مبدأ وجود دارد، انتظار بر این است که متقاضی امر، خط‌مشی‌های پیشگیری از تولید پسماند را که شامل اهداف کاهش پسماند ویژه و تدارک ممیزی‌های بیشتر پیشگیری از تولید پسماند به منظور تضمین برآورده شدن این اهداف می‌باشد، با همکاری مؤسسات ملی و محلی تعیین و اجرا نماید. صدور مجوز یا تصمیم به تجدید آن باید رعایت الزامات هرگونه کاهش تولید پسماند حاصله و پیشگیری آنها را تضمین نماید.

۴- برای مواد لایروبی‌شده و لجن فاضلاب، هدف از مدیریت پسماند باید شناسایی و کنترل منابع آلودگی باشد. این امر از طریق اجرای راهبردهای پیشگیری از تولید پسماند حاصل می‌گردد و مستلزم همکاری بین مؤسسات محلی و ملی مربوط درگیر در کنترل منابع متمرکز و غیرمتمرکز آلودگی می‌باشد. تا برآورده شدن این هدف، مشکلات ناشی از مواد لایروبی آلوده را می‌توان با استفاده از فنون مدیریت تخلیه در دریا یا خشکی حل نمود.

بررسی روشهای مدیریت پسماند

۵- کاربردهای تخلیه پسماند یا سایر مواد باید نشان دهد که اولویت‌بندی گزینه‌های مدیریت پسماند زیر که ترتیبی از تأثیر فزاینده زیست‌محیطی را در بر می‌گیرد، مورد بررسی مناسب قرار گرفته‌اند:

(۱) استفاده مجدد؛

(۲) بازیافت خارج از محل؛

(۳) تخریب اجزای اصلی خطرناک؛

(۴) تصفیه به منظور کاهش یا حذف اجزای اصلی خطرناک؛ و

(۵) دفع در خشکی، هوا و آب

۶- چنانچه مقام صلاحیت‌دار صدور مجوز تشخیص دهد که گزینه‌های مناسبی برای استفاده مجدد، بازیافت یا تصفیه پسماند بدون خطرات بیش از اندازه برای سلامتی انسان یا محیط‌زیست یا هزینه‌های نامتناسب وجود دارند، مجوز تخلیه پسماند یا سایر مواد باید رد شود. قابلیت استفاده عملی از سایر روشهای دفع باید با توجه به ارزیابی مقایسه‌ای خطر شامل تخلیه و نیز سایر روشهای جایگزین مدنظر قرار گیرد.

ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک

۷- شرح جزئیات و خصوصیات تفصیلی پسماند، پیش شرط ضروری برای بررسی روشهای جایگزین و مبنای تصمیم‌گیری برای امکان تخلیه پسماند می‌باشد. اگر خصوصیات پسماند آنقدر مشخص نباشد که بتوان ارزیابی مناسبی از اثرات بالقوه آن بر سلامتی انسان و محیط‌زیست به عمل آورد، آن پسماند نباید تخلیه شود.

۸- در تعیین خصوصیات پسماند و اجزای آنها باید موارد زیر مد نظر قرار گیرند:

- (۱) منشأ، کل مقدار، حالت و ترکیب نسبی؛
- (۲) ویژگی‌ها: فیزیکی، شیمیایی، بیوشیمیایی و بیولوژیک؛
- (۳) سمیت؛
- (۴) پایداری: فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک؛ و
- (۵) تجمع و تغییر ماهیت زیستی در مواد بیولوژیک یا رسوبات.

فهرست اقدام

۹- هرطرف متعاقد باید به منظور ایجاد سازوکاری برای غربالگری پسماندهای معین و اجزای آنها بر پایه اثرات بالقوه آنها بر سلامتی انسان و محیط‌زیست دریایی، فهرست اقدام ملی را تدوین نماید. در انتخاب مواد مورد بررسی در فهرست اقدام، اولویت باید به مواد سمی، پایدار و دارای خاصیت تجمع زیستی ناشی از منابع انسانی (نظیر کادمیم، جیوه، ترکیبات آلی هالوژندار، هیدروکربن‌های نفتی و هر زمان که مربوط باشد، آرسنیک، سرب، مس، روی، بریلیم، کروم، نیکل و وانادیم، ترکیبات آلی سیلیسیم‌دار، سیانیدها، فلونوریدها و آفت‌کش‌ها یا محصولات جانبی آنها به جز ترکیبات آلی هالوژندار) داده شود. فهرست اقدام را می‌توان به عنوان سازوکاری پیشبرانه برای بررسی‌های بیشتر پیشگیری از پسماند نیز استفاده نمود.

۱۰- فهرست اقدام باید سطح بالایی و همچنین می‌تواند سطح پایینی را نیز مشخص نماید. سطح بالایی باید طوری تعیین شود تا از اثرات حاد یا مزمن روی سلامتی انسان یا موجودات دریایی حساس به‌عنوان نماینده زیست بوم دریایی ممانعت به عمل آید. به‌کارگیری فهرست اقدام به سه طبقه احتمالی پسماند منجر می‌گردد:

(۱) پسماندهایی که حاوی موادی خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر بیشتر از سطح بالایی مرتبط به آن، نباید تخلیه شوند، مگر با استفاده از فنون یا فرآیندهای مدیریت، برای تخلیه قابل قبول گردند؛

(۲) پسماندهایی که حاوی مواد خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر کمتر از سطوح پایینی مرتبط به آن، در رابطه با تخلیه باید چنین تلقی شود که از اهمیت کم زیست‌محیطی برخوردارند؛ و

(۳) پسماندهایی که حاوی مواد خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر کمتر از سطح بالایی اما بیشتر از سطح پایینی مرتبط به آن، قبل از تشخیص مناسب بودن آنها برای تخلیه، نیاز به ارزیابی دقیق‌تر دارند.

انتخاب محل تخلیه

۱۱- اطلاعات لازم برای انتخاب محل تخلیه باید شامل موارد زیر باشد:

- (۱) ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی، و بیولوژیک ستون آب و بستر دریا؛
- (۲) موقعیت تفریحگاهها، ارزشها و سایر کاربردهای دریا در ناحیه مدنظر؛
- (۳) ارزیابی نوسانات اجزای تشکیل‌دهنده مرتبط با تخلیه در ارتباط با نوسانات موجود مربوط به مواد در محیط‌زیست دریایی؛ و
- (۴) امکان‌سنجی اقتصادی و عملیاتی

ارزیابی اثرات بالقوه

۱۲- ارزیابی اثرات بالقوه باید منجر به گزارش دقیقی از پیامدهای مورد انتظار روشهای دفع در دریا یا خشکی، یعنی «فرضیه اثر» بشود. این ارزیابی مبنایی را برای تصمیم‌گیری درخصوص پذیرش یا رد گزینه پیشنهادی دفع و برای تعیین الزامات پایش محیط‌زیست ارائه می‌دهد.

۱۳- ارزیابی برای تخلیه باید اطلاعات مرتبط با خصوصیات پسماند، شرایط در مکان یا مکانهای تخلیه پیشنهادی، نوسانات و فنون دفع پیشنهادی را تلفیق کند و اثرات بالقوه بر سلامتی انسان، منابع زنده، تفریحگاهها و سایر

استفاده‌های مجاز از دریا را مشخص نماید. این ارزیابی باید ماهیت، ابعاد زمانی و فضایی و طول مدت اثرات مورد انتظار بر مبنای فرضیات محافظه‌کارانه منطقی را تعیین نماید.

۱۴- تجزیه تحلیل هر روش تخلیه باید در پرتو ارزیابی مقایسه‌ای در مورد موضوعات زیر بررسی گردد: خطرات برای سلامتی انسان، هزینه‌های زیست‌محیطی، خطرات (نظیر حوادث)، اقتصاد و انحصار استفاده‌های آتی. اگر طی این ارزیابی محرز شود که اطلاعات کافی برای تعیین اثرات احتمالی گزینه تخلیه پیشنهادی وجود ندارد، بنابراین گزینه مذکور نباید مورد بررسی بیشتر قرار گیرد. علاوه بر این، اگر تفسیر ارزیابی مقایسه‌ای نشانگر آن باشد که گزینه تخلیه ارجحیت کمتری دارد، نباید مجوز تخلیه داده شود.

۱۵- هر ارزیابی باید با یک بیانیه که تصمیم مبنی بر صدور یا رد یک مجوز تخلیه را تأیید نماید، خاتمه یابد.

پایش

۱۶- به منظور تأیید رعایت شرایط مجوز- پایش پیروی - و تأیید این که فرضیاتی که در خلال بازنگری مجوز و فرآیند انتخاب مکان به وجود آمده‌اند، برای حفاظت از محیط‌زیست و سلامت انسان - پایش میدانی - صحیح و کافی بوده است، از پایش استفاده می‌شود. ضروری است که چنین برنامه‌های پایشی حاوی اهداف کاملاً مشخص باشند.

مجوز و شرایط مجوز

۱۷- تصمیم به صدور مجوز باید تنها در صورتی اتخاذ گردد که همه ارزشیابی‌های اثر، تکمیل شده‌اند و الزامات پایش تعیین گردیده‌اند. مفاد مجوز باید تا جایی که عملی باشد تضمین نماید که اختلال و زیان زیست‌محیطی به حداقل برسد و منافع به حداکثر برسند. هر مجوز صادر شده باید حاوی داده‌ها و اطلاعاتی باشد که موارد زیر را مشخص نماید:

- (۱) انواع و منشأ موادی که باید تخلیه شوند؛
- (۲) موقعیت مکان یا مکان‌های تخلیه؛
- (۳) روش تخلیه؛ و
- (۴) الزامات گزارش‌دهی و پایش

۱۸- مجوزها باید در فواصل زمانی منظم با در نظر گرفتن نتایج پایش و اهداف برنامه‌های پایش مورد تجدید نظر قرار گیرند. تجدید نظر نتایج پایش نشانگر نیاز یا عدم نیاز به ادامه، بازبینی یا خاتمه برنامه‌های میدانی خواهد بود و به تصمیم‌گیری‌های آگاهانه در مورد تداوم، اصلاح یا فسخ مجوزها کمک خواهد کرد. این امر ساز و کار بازخوردی مهم را برای حمایت از سلامت انسان و محیط‌زیست دریایی فراهم می‌آورد.

پیوست ۳

رویه داوری

ماده ۱-

۱- دیوان داوری (که از این پس «دیوان» خوانده می‌شود) باید بنا به درخواست یک طرف متعاقد خطاب به طرف متعاقد دیگر در اجرای ماده (۱۶) این تشریفات (پروتکل) ایجاد شود. درخواست داوری باید شامل بیان موضوع، همراه با هرگونه اسناد تأییدکننده آن باشد.

۲- طرف متعاقد درخواست کننده باید دبیرکل را از موارد زیر آگاه نماید:

(۱) درخواست خود برای داوری؛ و

(۲) مفاد این تشریفات (پروتکل)، که تفسیر یا اجرای آن به عقیده او، عامل

اختلاف است.

۳- دبیرکل باید این اطلاعات را به همه طرفهای متعاقد ارسال نماید.

ماده ۲-

۱- دیوان تنها متشکل از یک عضو خواهد بود و این در صورتی است که طرفهای اختلاف، ظرف سی روز از تاریخ دریافت درخواست داوری به این صورت به توافق برسند.

۲- در صورت فوت، عدم توانایی، یا عدم حضور داور، طرفهای اختلاف می‌توانند ظرف سی روز از وقوع فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، در مورد جایگزین موافقت نمایند.

ماده ۳-

۱- چنانچه طرفهای اختلاف طبق ماده (۲) این پیوست در مورد دیوان

موافقت نکنند، دیوان باید از سه عضو تشکیل شود:

- (۱) یک داور معرفی شده توسط هر یک از طرفهای اختلاف؛ و
- (۲) داور سوم که باید با توافق بین دو داور معرفی شده اول، تعیین گردد و به عنوان سرداور عمل نماید.

۲- چنانچه سرداور دیوان ظرف سی روز پس از انتصاب داور دوم تعیین نگردد، طرفهای اختلاف باید بر مبنای درخواست یکی از طرفها، طی سی روز، فهرست توافق شده‌ای از اشخاص واجد صلاحیت را به دبیرکل ارائه نمایند. دبیرکل باید در اسرع وقت سرداور را از چنین فهرستی انتخاب نماید. او نباید سرداوری که ملیت یکی از طرفهای اختلاف را داشته یا دارد را انتخاب نماید مگر در صورت رضایت طرف دیگر اختلاف

۳- چنانچه یکی از طرفهای اختلاف ظرف شصت روز از تاریخ وصول درخواست داوری، داور موضوع جزء (۱) بند (۱) را معرفی ننماید طرف دیگر اختلاف می تواند درخواست نماید تا ظرف دوره‌ای سی روزه فهرستی توافق شده از افراد واجد صلاحیت به دبیرکل ارائه گردد. دبیرکل باید در اسرع وقت سرداور دیوان را از چنین فهرستی انتخاب نماید. سپس سرداور باید از طرفی که داور را معرفی ننموده است درخواست نماید تا نسبت به موضوع اقدام نماید. چنانچه طرف مزبور ظرف مدت پانزده روز از درخواست مذکور، داوری را معرفی نکند، دبیرکل باید بنابه درخواست سرداور، داور را از فهرست توافق شده افراد واجد صلاحیت معرفی نماید.

۴- در صورت فوت، عدم توانایی یا عدم حضور یک داور، طرف اختلافی که او را معرفی کرده است، باید ظرف سی روز پس از فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، جایگزین را معرفی نماید. چنانچه طرف یاد شده جایگزینی را معرفی ننماید، داوری با حضور داوران باقیمانده ادامه خواهد یافت. در صورت فوت، عدم توانایی یا عدم حضور سرداور، جایگزینی طبق مفاد جزء (۲) بند (۱) و بند (۲) ظرف نود روز پس از فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، تعیین خواهد شد.

۵- فهرستی از داوران که متضمن افراد واجد صلاحیت معرفی شده توسط طرفهای متعاقد است، نزد دبیرکل نگهداری خواهد شد. هر طرف متعاقد می تواند چهار نفر را برای وارد نمودن در فهرستی که لزوماً نباید از اتباع آن

باشند، معین نماید. اگر طرفهای اختلاف، ظرف مدت تعیین شده فهرست توافق شده از افراد واجد صلاحیت را به دبیرکل به گونه مقرر در بندهای (۲)، (۳) و (۴) ارائه نکنند، دبیرکل باید از فهرستی که نزد او نگهداری می شود، داور یا داورانی را که هنوز معرفی نشده اند، انتخاب نماید.

ماده ۴- دیوان می تواند دعاوی متقابلی را که منشأ آنها به طور مستقیم خارج از موضوع اختلاف باشد، استماع و در مورد آن تصمیم بگیرد.

ماده ۵- هر یک از طرفهای اختلاف باید مسؤولیت هزینه های ایجاد شده به منظور آماده سازی دعاوی خود را بپذیرد. دستمزد اعضای دیوان و همه مخارج کلی ناشی از داوری باید به طور مساوی توسط طرفهای اختلاف تقبل گردد. دیوان صورت همه هزینه ها را نگهداری و صورت حساب قطعی مربوط را به طرفها تسلیم خواهد نمود.

ماده ۶- هر طرف متعهدی که دارای نفعی قانونی باشد که ممکن است تصمیم گیری در مورد اختلاف بر روی آن تأثیر بگذارد، می تواند با موافقت دیوان و با هزینه خود پس از ارائه اطلاعیه مکتوب به طرفهای اختلافی که در ابتداء رویه را آغاز نموده اند در آیین دادرسی دیوان دخالت نماید. چنین مداخله کننده ای باید حق ارائه مدرک، خلاصه پرونده ها و استدلال شفاهی در مورد موضوعاتی را که موجب مداخله او شده است را بر اساس آیین کار تدوین شده به موجب ماده (۷) این پیوست، داشته باشد، اما هیچ حقی در رابطه با ترکیب دیوان را نخواهد داشت.

ماده ۷- هر دیوانی که به موجب مفاد این پیوست تشکیل می گردد در مورد آیین کار خود تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۸-

۱- به غیر از مواردی که دیوان تنها از یک داور تشکیل شده باشد، تصمیمات دیوان در مورد آیین کار خود، محل تشکیل نشستهای آن و هر

موضوع مرتبط با اختلاف مطروحه نزد آن، باید با رأی اکثریت اعضای آن اتخاذ گردد. با این حال غیبت یا امتناع هر عضو دیوان که توسط یکی از طرفهای اختلاف معرفی شده باشد، نباید در اتخاذ تصمیم دیوان اختلال ایجاد نماید. در صورت برابری آراء، رأی سرداور تعیین کننده خواهد بود.

۲- طرفهای اختلاف باید موجبات تسهیل کار دیوان را فراهم آورند و به ویژه باید طبق قوانین خود و به کارگیری کلیه امکاناتی که در اختیار دارند:

(۱) تمامی اسناد و اطلاعات ضروری را به دیوان ارائه نمایند؛ و

(۲) امکان ورود دیوان به قلمروی خود برای استماع شهادت شهود یا

کارشناسان و بازدید از مکان وقوع را فراهم نمایند.

۳- قصور یکی از طرفهای اختلاف در رعایت مفاد بند (۲)، نباید مانع

اتخاذ تصمیم دیوان و صدور حکم گردد.

ماده ۹- دیوان باید ظرف پنج ماه از تاریخ تشکیل، رأی خود را صادر

نماید مگر آنکه تمدید محدوده زمانی را برای دوره‌ای که از پنج ماه تجاوز ننماید لازم تشخیص دهد. رأی دیوان باید همراه با بیان دلایل اتخاذ تصمیم باشد. این رأی، قطعی و بدون درخواست فرجام خواهد بود و به دبیرکل که باید طرفهای متعاقد را آگاه نماید، ارسال خواهد شد. طرفهای اختلاف باید بدون درنگ این رأی را رعایت نمایند.

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره منضم به متن تشریفات

(پروتکل) شامل مقدمه و بیست و نه ماده و سه پیوست در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای

اسلامی به تصویب رسید. /ص

د
علی لاریجانی

۳۵۵۷۶
۴۹۶
سین انظیس

**1996 PROTOCOL TO THE CONVENTION ON THE PREVENTION OF
MARINE POLLUTION BY DUMPING OF WASTES AND OTHER MATTER, 1972**

THE CONTRACTING PARTIES TO THIS PROTOCOL,

STRESSING the need to protect the marine environment and to promote the sustainable use and conservation of marine resources,

NOTING in this regard the achievements within the framework of the Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter, 1972 and especially the evolution towards approaches based on precaution and prevention,

NOTING FURTHER the contribution in this regard by complementary regional and national instruments which aim to protect the marine environment and which take account of specific circumstances and needs of those regions and States,

REAFFIRMING the value of a global approach to these matters and in particular the importance of continuing co-operation and collaboration between Contracting Parties in implementing the Convention and the Protocol,

RECOGNIZING that it may be desirable to adopt, on a national or regional level, more stringent measures with respect to prevention and elimination of pollution of the marine environment from dumping at sea than are provided for in international conventions or other types of agreements with a global scope,

TAKING INTO ACCOUNT relevant international agreements and actions, especially the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982, the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21,

RECOGNIZING ALSO the interests and capacities of developing States and in particular small island developing States,

BEING CONVINCED that further international action to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution of the sea caused by dumping can and must be taken without delay to protect and preserve the marine environment and to manage human activities in such a manner that the marine ecosystem will continue to sustain the legitimate uses of the sea and will continue to meet the needs of present and future generations,

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol:

- 1 "Convention" means the Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter, 1972, as amended.

دفتر هیئت دولت

- 2 "Organization" means the International Maritime Organization.
- 3 "Secretary-General" means the Secretary-General of the Organization.
- 4 .1 "Dumping" means:
- .1 any deliberate disposal into the sea of wastes or other matter from vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;
  - .2 any deliberate disposal into the sea of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;
  - .3 any storage of wastes or other matter in the seabed and the subsoil thereof from vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea; and
  - .4 any abandonment or toppling at site of platforms or other man-made structures at sea, for the sole purpose of deliberate disposal.
- .2 "Dumping" does not include:
- .1 the disposal into the sea of wastes or other matter incidental to, or derived from the normal operations of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea and their equipment, other than wastes or other matter transported by or to vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea, operating for the purpose of disposal of such matter or derived from the treatment of such wastes or other matter on such vessels, aircraft, platforms or other man-made structures;
  - .2 placement of matter for a purpose other than the mere disposal thereof, provided that such placement is not contrary to the aims of this Protocol; and
  - .3 notwithstanding paragraph 4.1.4, abandonment in the sea of matter (e.g., cables, pipelines and marine research devices) placed for a purpose other than the mere disposal thereof.
- .3 The disposal or storage of wastes or other matter directly arising from, or related to the exploration, exploitation and associated off-shore processing of seabed mineral resources is not covered by the provisions of this Protocol.
- 5 .1 "Incineration at sea" means the combustion on board a vessel, platform or other man-made structure at sea of wastes or other matter for the purpose of their deliberate disposal by thermal destruction.
- .2 "Incineration at sea" does not include the incineration of wastes or other matter on board a vessel, platform, or other man-made structure at sea if such wastes or other matter were generated during the normal operation of that vessel, platform or other man-made structure at sea.
- 6 "Vessels and aircraft" means waterborne or airborne craft of any type whatsoever. This expression includes air-cushioned craft and floating craft, whether self-propelled or not.
- 7 "Sea" means all marine waters other than the internal waters of States, as well as the seabed

and the subsoil thereof; it does not include sub-seabed repositories accessed only from land.

- 8 "Wastes or other matter" means material and substance of any kind, form or description.
- 9 "Permit" means permission granted in advance and in accordance with relevant measures adopted pursuant to article 4.1.2 or 8.2.
- 10 "Pollution" means the introduction, directly or indirectly, by human activity, of wastes or other matter into the sea which results or is likely to result in such deleterious effects as harm to living resources and marine ecosystems, hazards to human health, hindrance to marine activities, including fishing and other legitimate uses of the sea, impairment of quality for use of sea water and reduction of amenities.

ARTICLE 2

OBJECTIVES

Contracting Parties shall individually and collectively protect and preserve the marine environment from all sources of pollution and take effective measures, according to their scientific, technical and economic capabilities, to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping or incineration at sea of wastes or other matter. Where appropriate, they shall harmonize their policies in this regard.

ARTICLE 3

GENERAL OBLIGATIONS

- 1 In implementing this Protocol, Contracting Parties shall apply a precautionary approach to environmental protection from dumping of wastes or other matter whereby appropriate preventative measures are taken when there is reason to believe that wastes or other matter introduced into the marine environment are likely to cause harm even when there is no conclusive evidence to prove a causal relation between inputs and their effects.
- 2 Taking into account the approach that the polluter should, in principle, bear the cost of pollution, each Contracting Party shall endeavour to promote practices whereby those it has authorized to engage in dumping or incineration at sea bear the cost of meeting the pollution prevention and control requirements for the authorized activities, having due regard to the public interest.
- 3 In implementing the provisions of this Protocol, Contracting Parties shall act so as not to transfer, directly or indirectly, damage or likelihood of damage from one part of the environment to another or transform one type of pollution into another.
- 4 No provision of this Protocol shall be interpreted as preventing Contracting Parties from taking, individually or jointly, more stringent measures in accordance with international law with respect to the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 4**DUMPING OF WASTES OR OTHER MATTER**

- 1.1 Contracting Parties shall prohibit the dumping of any wastes or other matter with the exception of those listed in Annex 1.
- 1.2 The dumping of wastes or other matter listed in Annex 1 shall require a permit. Contracting Parties shall adopt administrative or legislative measures to ensure that issuance of permits and permit conditions comply with provisions of Annex 2. Particular attention shall be paid to opportunities to avoid dumping in favour of environmentally preferable alternatives.
- 2 No provision of this Protocol shall be interpreted as preventing a Contracting Party from prohibiting, insofar as that Contracting Party is concerned, the dumping of wastes or other matter mentioned in Annex 1. That Contracting Party shall notify the Organization of such measures.

ARTICLE 5**INCINERATION AT SEA**

Contracting Parties shall prohibit incineration at sea of wastes or other matter.

ARTICLE 6**EXPORT OF WASTES OR OTHER MATTER**

Contracting Parties shall not allow the export of wastes or other matter to other countries for dumping or incineration at sea.

ARTICLE 7**INTERNAL WATERS**

- 1 Notwithstanding any other provision of this Protocol, this Protocol shall relate to internal waters only to the extent provided for in paragraphs 2 and 3.
- 2 Each Contracting Party shall at its discretion either apply the provisions of this Protocol or adopt other effective permitting and regulatory measures to control the deliberate disposal of wastes or other matter in marine internal waters where such disposal would be "dumping" or "incineration at sea" within the meaning of article 1, if conducted at sea.
- 3 Each Contracting Party should provide the Organization with information on legislation and institutional mechanisms regarding implementation, compliance and enforcement in marine internal waters. Contracting Parties should also use their best efforts to provide on a voluntary basis summary reports on the type and nature of the materials dumped in marine internal waters.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 8

EXCEPTIONS

- 1 The provisions of articles 4.1 and 5 shall not apply when it is necessary to secure the safety of human life or of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea in cases of force majeure caused by stress of weather, or in any case which constitutes a danger to human life or a real threat to vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea, if dumping or incineration at sea appears to be the only way of averting the threat and if there is every probability that the damage consequent upon such dumping or incineration at sea will be less than would otherwise occur. Such dumping or incineration at sea shall be conducted so as to minimize the likelihood of damage to human or marine life and shall be reported forthwith to the Organization.
- 2 A Contracting Party may issue a permit as an exception to articles 4.1 and 5, in emergencies posing an unacceptable threat to human health, safety, or the marine environment and admitting of no other feasible solution. Before doing so the Contracting Party shall consult any other country or countries that are likely to be affected and the Organization which, after consulting other Contracting Parties, and competent international organizations as appropriate, shall, in accordance with article 18.1.6 promptly recommend to the Contracting Party the most appropriate procedures to adopt. The Contracting Party shall follow these recommendations to the maximum extent feasible consistent with the time within which action must be taken and with the general obligation to avoid damage to the marine environment and shall inform the Organization of the action it takes. The Contracting Parties pledge themselves to assist one another in such situations.
- 3 Any Contracting Party may waive its rights under paragraph 2 at the time of, or subsequent to ratification of, or accession to this Protocol.

ARTICLE 9

ISSUANCE OF PERMITS AND REPORTING

- 1 Each Contracting Party shall designate an appropriate authority or authorities to:
  - 1 issue permits in accordance with this Protocol;
  - 2 keep records of the nature and quantities of all wastes or other matter for which dumping permits have been issued and where practicable the quantities actually dumped and the location, time and method of dumping; and
  - 3 monitor individually, or in collaboration with other Contracting Parties and competent international organizations, the condition of the sea for the purposes of this Protocol.
- 2 The appropriate authority or authorities of a Contracting Party shall issue permits in accordance with this Protocol in respect of wastes or other matter intended for dumping or, as provided for in article 8.2, incineration at sea:

دفتر هیئت دولت

- .1 loaded in its territory; and
  - .2 loaded onto a vessel or aircraft registered in its territory or flying its flag, when the loading occurs in the territory of a State not a Contracting Party to this Protocol.
- 3 In issuing permits, the appropriate authority or authorities shall comply with the requirements of article 4, together with such additional criteria, measures and requirements as they may consider relevant.
- 4 Each Contracting Party, directly or through a secretariat established under a regional agreement, shall report to the Organization and where appropriate to other Contracting Parties:
- .1 the information specified in paragraphs 1.2 and 1.3;
  - .2 the administrative and legislative measures taken to implement the provisions of this Protocol, including a summary of enforcement measures; and
  - .3 the effectiveness of the measures referred to in paragraph 4.2 and any problems encountered in their application.

The information referred to in paragraphs 1.2 and 1.3 shall be submitted on an annual basis. The information referred to in paragraphs 4.2 and 4.3 shall be submitted on a regular basis.

- 5 Reports submitted under paragraphs 4.2 and 4.3 shall be evaluated by an appropriate subsidiary body as determined by the Meeting of Contracting Parties. This body will report its conclusions to an appropriate Meeting or Special Meeting of Contracting Parties.

ARTICLE 10

APPLICATION AND ENFORCEMENT

- 1 Each Contracting Party shall apply the measures required to implement this Protocol to all:
- .1 vessels and aircraft registered in its territory or flying its flag;
  - .2 vessels and aircraft loading in its territory the wastes or other matter which are to be dumped or incinerated at sea; and
  - .3 vessels, aircraft and platforms or other man-made structures believed to be engaged in dumping or incineration at sea in areas within which it is entitled to exercise jurisdiction in accordance with international law.
- 2 Each Contracting Party shall take appropriate measures in accordance with international law to prevent and if necessary punish acts contrary to the provisions of this Protocol.
- 3 Contracting Parties agree to co-operate in the development of procedures for the effective application of this Protocol in areas beyond the jurisdiction of any State, including procedures for the reporting of vessels and aircraft observed dumping or incinerating at sea in contravention of this Protocol.

دفتر هیئت دولت

- 4 This Protocol shall not apply to those vessels and aircraft entitled to sovereign immunity under international law. However, each Contracting Party shall ensure by the adoption of appropriate measures that such vessels and aircraft owned or operated by it act in a manner consistent with the object and purpose of this Protocol and shall inform the Organization accordingly.
- 5 A State may, at the time it expresses its consent to be bound by this Protocol, or at any time thereafter, declare that it shall apply the provisions of this Protocol to its vessels and aircraft referred to in paragraph 4, recognising that only that State may enforce those provisions against such vessels and aircraft.

ARTICLE 11

COMPLIANCE PROCEDURES

- 1 No later than two years after the entry into force of this Protocol, the Meeting of Contracting Parties shall establish those procedures and mechanisms necessary to assess and promote compliance with this Protocol. Such procedures and mechanisms shall be developed with a view to allowing for the full and open exchange of information, in a constructive manner.
- 2 After full consideration of any information submitted pursuant to this Protocol and any recommendations made through procedures or mechanisms established under paragraph 1, the Meeting of Contracting Parties may offer advice, assistance or co-operation to Contracting Parties and non-Contracting Parties.

ARTICLE 12

REGIONAL CO-OPERATION

In order to further the objectives of this Protocol, Contracting Parties with common interests to protect the marine environment in a given geographical area shall endeavour, taking into account characteristic regional features, to enhance regional co-operation including the conclusion of regional agreements consistent with this Protocol for the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution caused by dumping or incineration at sea of wastes or other matter. Contracting Parties shall seek to co-operate with the parties to regional agreements in order to develop harmonized procedures to be followed by Contracting Parties to the different conventions concerned.

ARTICLE 13

TECHNICAL CO-OPERATION AND ASSISTANCE

- 1 Contracting Parties shall, through collaboration within the Organization and in co-ordination with other competent international organizations, promote bilateral and multilateral support for the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution caused by dumping as provided for in this Protocol to those Contracting Parties that request it for:
- .1 training of scientific and technical personnel for research, monitoring and enforcement, including as appropriate the supply of necessary equipment and

دفتر هیئت دولت

- facilities, with a view to strengthening national capabilities;
- .2 advice on implementation of this Protocol;
  - .3 information and technical co-operation relating to waste minimization and clean production processes;
  - .4 information and technical co-operation relating to the disposal and treatment of waste and other measures to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping; and
  - .5 access to and transfer of environmentally sound technologies and corresponding know-how, in particular to developing countries and countries in transition to market economies, on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed, taking into account the need to protect intellectual property rights as well as the special needs of developing countries and countries in transition to market economies.
- 2 The Organization shall perform the following functions:
- .1 forward requests from Contracting Parties for technical co-operation to other Contracting Parties, taking into account such factors as technical capabilities;
  - .2 co-ordinate requests for assistance with other competent international organizations, as appropriate; and
  - .3 subject to the availability of adequate resources, assist developing countries and those in transition to market economies, which have declared their intention to become Contracting Parties to this Protocol, to examine the means necessary to achieve full implementation.

ARTICLE 14

SCIENTIFIC AND TECHNICAL RESEARCH

- 1 Contracting Parties shall take appropriate measures to promote and facilitate scientific and technical research on the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution by dumping and other sources of marine pollution relevant to this Protocol. In particular, such research should include observation, measurement, evaluation and analysis of pollution by scientific methods.
- 2 Contracting Parties shall, to achieve the objectives of this Protocol, promote the availability of relevant information to other Contracting Parties who request it on:
  - .1 scientific and technical activities and measures undertaken in accordance with this Protocol;
  - .2 marine scientific and technological programmes and their objectives; and
  - .3 the impacts observed from the monitoring and assessment conducted pursuant to article 9.1.3.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 15

RESPONSIBILITY AND LIABILITY

In accordance with the principles of international law regarding State responsibility for damage to the environment of other States or to any other area of the environment, the Contracting Parties undertake to develop procedures regarding liability arising from the dumping or incineration at sea of wastes or other matter.

ARTICLE 16

SETTLEMENT OF DISPUTES

- 1 Any disputes regarding the interpretation or application of this Protocol shall be resolved in the first instance through negotiation, mediation or conciliation, or other peaceful means chosen by parties to the dispute.
- 2 If no resolution is possible within twelve months after one Contracting Party has notified another that a dispute exists between them, the dispute shall be settled, at the request of a party to the dispute, by means of the Arbitral Procedure set forth in Annex 3, unless the parties to the dispute agree to use one of the procedures listed in paragraph 1 of Article 287 of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea. The parties to the dispute may so agree, whether or not they are also States Parties to the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea.
- 3 In the event an agreement to use one of the procedures listed in paragraph 1 of Article 287 of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea is reached, the provisions set forth in Part XV of that Convention that are related to the chosen procedure would also apply, *mutatis mutandis*.
- 4 The twelve month period referred to in paragraph 2 may be extended for another twelve months by mutual consent of the parties concerned.
- 5 Notwithstanding paragraph 2, any State may, at the time it expresses its consent to be bound by this Protocol, notify the Secretary-General that, when it is a party to a dispute about the interpretation or application of article 3.1 or 3.2, its consent will be required before the dispute may be settled by means of the Arbitral Procedure set forth in Annex 3.

ARTICLE 17

INTERNATIONAL CO-OPERATION

Contracting Parties shall promote the objectives of this Protocol within the competent international organizations.

ARTICLE 18

دفتر هیئت دولت

MEETINGS OF CONTRACTING PARTIES

- 1 Meetings of Contracting Parties or Special Meetings of Contracting Parties shall keep under continuing review the implementation of this Protocol and evaluate its effectiveness with a view to identifying means of strengthening action, where necessary, to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping and incineration at sea of wastes or other matter. To these ends, Meetings of Contracting Parties or Special Meetings of Contracting Parties may:
- .1 review and adopt amendments to this Protocol in accordance with articles 21 and 22;
  - .2 establish subsidiary bodies, as required, to consider any matter with a view to facilitating the effective implementation of this Protocol;
  - .3 invite appropriate expert bodies to advise the Contracting Parties or the Organization on matters relevant to this Protocol;
  - .4 promote co-operation with competent international organizations concerned with the prevention and control of pollution;
  - .5 consider the information made available pursuant to article 9.4;
  - .6 develop or adopt, in consultation with competent international organizations, procedures referred to in article 8.2, including basic criteria for determining exceptional and emergency situations, and procedures for consultative advice and the safe disposal of matter at sea in such circumstances;
  - .7 consider and adopt resolutions; and
  - .8 consider any additional action that may be required.
- 2 The Contracting Parties at their first Meeting shall establish rules of procedure as necessary.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 19

DUTIES OF THE ORGANIZATION

- 1 The Organization shall be responsible for Secretariat duties in relation to this Protocol. Any Contracting Party to this Protocol not being a member of this Organization shall make an appropriate contribution to the expenses incurred by the Organization in performing these duties.
- 2 Secretariat duties necessary for the administration of this Protocol include:
  - .1 convening Meetings of Contracting Parties once per year, unless otherwise decided by Contracting Parties, and Special Meetings of Contracting Parties at any time on the request of two-thirds of the Contracting Parties;
  - .2 providing advice on request on the implementation of this Protocol and on guidance and procedures developed thereunder;
  - .3 considering enquiries by, and information from Contracting Parties, consulting with them and with the competent international organizations, and providing recommendations to Contracting Parties on questions related to, but not specifically covered by, this Protocol;
  - .4 preparing and assisting, in consultation with Contracting Parties and the competent international organizations, in the development and implementation of procedures referred to in article 18.1.6;
  - .5 conveying to the Contracting Parties concerned all notifications received by the Organization in accordance with this Protocol; and
  - .6 preparing, every two years, a budget and a financial account for the administration of this Protocol which shall be distributed to all Contracting Parties.
- 3 The Organization shall, subject to the availability of adequate resources, in addition to the requirements set out in article 13.2.3.
  - .1 collaborate in assessments of the state of the marine environment; and
  - .2 co-operate with competent international organizations concerned with the prevention and control of pollution.

ARTICLE 20

ANNEXES

Annexes to this Protocol form an integral part of this Protocol.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 21

AMENDMENT OF THE PROTOCOL

- 1 Any Contracting Party may propose amendments to the articles of this Protocol. The text of a proposed amendment shall be communicated to Contracting Parties by the Organization at least six months prior to its consideration at a Meeting of Contracting Parties or a Special Meeting of Contracting Parties.
- 2 Amendments to the articles of this Protocol shall be adopted by a two-thirds majority vote of the Contracting Parties which are present and voting at the Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties designated for this purpose.
- 3 An amendment shall enter into force for the Contracting Parties which have accepted it on the sixtieth day after two-thirds of the Contracting Parties shall have deposited an instrument of acceptance of the amendment with the Organization. Thereafter the amendment shall enter into force for any other Contracting Party on the sixtieth day after the date on which that Contracting Party has deposited its instrument of acceptance of the amendment.
- 4 The Secretary-General shall inform Contracting Parties of any amendments adopted at Meetings of Contracting Parties and of the date on which such amendments enter into force generally and for each Contracting Party.
- 5 After entry into force of an amendment to this Protocol, any State that becomes a Contracting Party to this Protocol shall become a Contracting Party to this Protocol as amended, unless two-thirds of the Contracting Parties present and voting at the Meeting or Special Meeting of Contracting Parties adopting the amendment agree otherwise.

ARTICLE 22

AMENDMENT OF THE ANNEXES

- 1 Any Contracting Party may propose amendments to the Annexes to this Protocol. The text of a proposed amendment shall be communicated to Contracting Parties by the Organization at least six months prior to its consideration by a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties.
- 2 Amendments to the Annexes other than Annex 3 will be based on scientific or technical considerations and may take into account legal, social and economic factors as appropriate. Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority vote of the Contracting Parties present and voting at a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties designated for this purpose.
- 3 The Organization shall without delay communicate to Contracting Parties amendments to the Annexes that have been adopted at a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties.
- 4 Except as provided in paragraph 7, amendments to the Annexes shall enter into force for each Contracting Party immediately on notification of its acceptance to the Organization or 100 days after the date of their adoption at a Meeting of Contracting Parties, if that is later, except for those Contracting Parties which before the end of the 100 days make a declaration that

دفتر هیئت دولت

they are not able to accept the amendment at that time. A Contracting Party may at any time substitute an acceptance for a previous declaration of objection and the amendment previously objected to shall thereupon enter into force for that Contracting Party.

- 5 The Secretary-General shall without delay notify Contracting Parties of instruments of acceptance or objection deposited with the Organization.
- 6 A new Annex or an amendment to an Annex which is related to an amendment to the articles of this Protocol shall not enter into force until such time as the amendment to the articles of this Protocol enters into force.
- 7 With regard to amendments to Annex 3 concerning the Arbitral Procedure and with regard to the adoption and entry into force of new Annexes the procedures on amendments to the articles of this Protocol shall apply.

ARTICLE 23

RELATIONSHIP BETWEEN THE PROTOCOL AND THE CONVENTION

This Protocol will supersede the Convention as between Contracting Parties to this Protocol which are also Parties to the Convention.

ARTICLE 24

SIGNATURE, RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

- 1 This Protocol shall be open for signature by any State at the Headquarters of the Organization from 1 April 1997 to 31 March 1998 and shall thereafter remain open for accession by any State.
- 2 States may become Contracting Parties to this Protocol by:
  - .1 signature not subject to ratification, acceptance or approval; or
  - .2 signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval; or
  - .3 accession.
- 3 Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.

دقتر هیئت دولت

ARTICLE 25
ENTRY INTO FORCE

- 1 This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date on which:
  - .1 at least 26 States have expressed their consent to be bound by this Protocol in accordance with article 24; and
  - .2 at least 15 Contracting Parties to the Convention are included in the number of States referred to in paragraph 1.1.
- 2 For each State that has expressed its consent to be bound by this Protocol in accordance with article 24 following the date referred to in paragraph 1, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date on which such State expressed its consent.

ARTICLE 26
TRANSITIONAL PERIOD

- 1 Any State that was not a Contracting Party to the Convention before 31 December 1996 and that expresses its consent to be bound by this Protocol prior to its entry into force or within five years after its entry into force may, at the time it expresses its consent, notify the Secretary-General that, for reasons described in the notification, it will not be able to comply with specific provisions of this Protocol other than those provided in paragraph 2, for a transitional period that shall not exceed that described in paragraph 4.
- 2 No notification made under paragraph 1 shall affect the obligations of a Contracting Party to this Protocol with respect to incineration at sea or the dumping of radioactive wastes or other radioactive matter.
- 3 Any Contracting Party to this Protocol that has notified the Secretary-General under paragraph 1 that, for the specified transitional period, it will not be able to comply, in part or in whole, with article 4.1 or article 9 shall nonetheless during that period prohibit the dumping of wastes or other matter for which it has not issued a permit, use its best efforts to adopt administrative or legislative measures to ensure that issuance of permits and permit conditions comply with the provisions of Annex 2, and notify the Secretary-General of any permits issued.
- 4 Any transitional period specified in a notification made under paragraph 1 shall not extend beyond five years after such notification is submitted.
- 5 Contracting Parties that have made a notification under paragraph 1 shall submit to the first Meeting of Contracting Parties occurring after deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval or accession a programme and timetable to achieve full compliance with this Protocol, together with any requests for relevant technical co-operation and assistance in accordance with article 13 of this Protocol.
- 6 Contracting Parties that have made a notification under paragraph 1 shall establish procedures and mechanisms for the transitional period to implement and monitor submitted

دفتر هیئت دولت

programmes designed to achieve full compliance with this Protocol. A report on progress toward compliance shall be submitted by such Contracting Parties to each Meeting of Contracting Parties held during their transitional period for appropriate action.

ARTICLE 27

WITHDRAWAL

- 1 Any Contracting Party may withdraw from this Protocol at any time after the expiry of two years from the date on which this Protocol enters into force for that Contracting Party.
- 2 Withdrawal shall be effected by the deposit of an instrument of withdrawal with the Secretary-General.
- 3 A withdrawal shall take effect one year after receipt by the Secretary-General of the instrument of withdrawal or such longer period as may be specified in that instrument.

ARTICLE 28

DEPOSITARY

- 1 This Protocol shall be deposited with the Secretary-General.
- 2 In addition to the functions specified in articles 10.5, 16.5, 21.4, 22.5 and 26.5, the Secretary-General shall:
  - .1 inform all States which have signed this Protocol or acceded thereto of:
    - .1 each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;
    - .2 the date of entry into force of this Protocol; and
    - .3 the deposit of any instrument of withdrawal from this Protocol together with the date on which it was received and the date on which the withdrawal takes effect.
  - .2 transmit certified copies of this Protocol to all States which have signed this Protocol or acceded thereto.
- 3 As soon as this Protocol enters into force, a certified true copy thereof shall be transmitted by the Secretary-General to the Secretariat of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

دفتر هیئت دولت

ARTICLE 29

AUTHENTIC TEXTS

This Protocol is established in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned being duly authorized by their respective Governments for that purpose have signed this Protocol¹.

DONE AT LONDON, this seventh day of November, one thousand nine hundred and ninety-six.

دفتر هیئت دولت

***

¹ Signatures omitted.

ANNEX 1

**WASTES OR OTHER MATTER THAT
MAY BE CONSIDERED FOR DUMPING**

- 1 The following wastes or other matter are those that may be considered for dumping being mindful of the Objectives and General Obligations of this Protocol set out in articles 2 and 3:
  - .1 dredged material;
  - .2 sewage sludge;
  - .3 fish waste, or material resulting from industrial fish processing operations;
  - .4 vessels and platforms or other man-made structures at sea;
  - .5 inert, inorganic geological material;
  - .6 organic material of natural origin;
  - .7 bulky items primarily comprising iron, steel, concrete and similarly unharmed materials for which the concern is physical impact, and limited to those circumstances where such wastes are generated at locations, such as small islands with isolated communities, having no practicable access to disposal options other than dumping.
- 2 The wastes or other matter listed in paragraphs 1.4 and 1.7 may be considered for dumping, provided that material capable of creating floating debris or otherwise contributing to pollution of the marine environment has been removed to the maximum extent and provided that the material dumped poses no serious obstacle to fishing or navigation.
- 3 Notwithstanding the above, materials listed in paragraphs 1.1 to 1.7 containing levels of radioactivity greater than *de minimis* (exempt) concentrations as defined by the IAEA and adopted by Contracting Parties, shall not be considered eligible for dumping; provided further that within 25 years of 20 February 1994, and at each 25 year interval thereafter, Contracting Parties shall complete a scientific study relating to all radioactive wastes and other radioactive matter other than high level wastes or matter, taking into account such other factors as Contracting Parties consider appropriate and shall review the prohibition on dumping of such substances in accordance with the procedures set forth in article 22.

دفتر هیئت دولت

ANNEX 2

ASSESSMENT OF WASTES OR OTHER MATTER
THAT MAY BE CONSIDERED FOR DUMPING

GENERAL

- 1 The acceptance of dumping under certain circumstances shall not remove the obligations under this Annex to make further attempts to reduce the necessity for dumping.

WASTE PREVENTION AUDIT

- 2 The initial stages in assessing alternatives to dumping should, as appropriate, include an evaluation of:
- .1 types, amounts and relative hazard of wastes generated;
  - .2 details of the production process and the sources of wastes within that process; and
  - .3 feasibility of the following waste reduction/prevention techniques:
    - .1 product reformulation;
    - .2 clean production technologies;
    - .3 process modification;
    - .4 input substitution; and
    - .5 on-site, closed-loop recycling.
- 3 In general terms, if the required audit reveals that opportunities exist for waste prevention at source, an applicant is expected to formulate and implement a waste prevention strategy, in collaboration with relevant local and national agencies, which includes specific waste reduction targets and provision for further waste prevention audits to ensure that these targets are being met. Permit issuance or renewal decisions shall assure compliance with any resulting waste reduction and prevention requirements.
- 4 For dredged material and sewage sludge, the goal of waste management should be to identify and control the sources of contamination. This should be achieved through implementation of waste prevention strategies and requires collaboration between the relevant local and national agencies involved with the control of point and non-point sources of pollution. Until this objective is met, the problems of contaminated dredged material may be addressed by using disposal management techniques at sea or on land.

CONSIDERATION OF WASTE MANAGEMENT OPTIONS

- 5 Applications to dump wastes or other matter shall demonstrate that appropriate consideration has been given to the following hierarchy of waste management options, which implies an order of increasing environmental impact:
- .1 re-use;
  - .2 off-site recycling;
  - .3 destruction of hazardous constituents;
  - .4 treatment to reduce or remove the hazardous constituents; and
  - .5 disposal on land, into air and in water.

- 6 A permit to dump wastes or other matter shall be refused if the permitting authority determines that appropriate opportunities exist to re-use, recycle or treat the waste without undue risks to human health or the environment or disproportionate costs. The practical availability of other means of disposal should be considered in the light of a comparative risk assessment involving both dumping and the alternatives.

CHEMICAL, PHYSICAL AND BIOLOGICAL PROPERTIES

- 7 A detailed description and characterization of the waste is an essential precondition for the consideration of alternatives and the basis for a decision as to whether a waste may be dumped. If a waste is so poorly characterized that proper assessment cannot be made of its potential impacts on human health and the environment, that waste shall not be dumped.
- 8 Characterization of the wastes and their constituents shall take into account:
- .1 origin, total amount, form and average composition;
  - .2 properties: physical, chemical, biochemical and biological;
  - .3 toxicity;
  - .4 persistence: physical, chemical and biological; and
  - .5 accumulation and biotransformation in biological materials or sediments.

ACTION LIST

- 9 Each Contracting Party shall develop a national Action List to provide a mechanism for screening candidate wastes and their constituents on the basis of their potential effects on human health and the marine environment. In selecting substances for consideration in an Action List, priority shall be given to toxic, persistent and bioaccumulative substances from anthropogenic sources (e.g., cadmium, mercury, organohalogens, petroleum hydrocarbons, and, whenever relevant, arsenic, lead, copper, zinc, beryllium, chromium, nickel and vanadium, organosilicon compounds, cyanides, fluorides and pesticides or their by-products other than organohalogens). An Action List can also be used as a trigger mechanism for further waste prevention considerations.
- 10 An Action List shall specify an upper level and may also specify a lower level. The upper level should be set so as to avoid acute or chronic effects on human health or on sensitive marine organisms representative of the marine ecosystem. Application of an Action List will result in three possible categories of waste:
- .1 wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, exceeding the relevant upper level shall not be dumped, unless made acceptable for dumping through the use of management techniques or processes;
  - .2 wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, below the relevant lower levels should be considered to be of little environmental concern in relation to dumping; and
  - .3 wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, below the upper level but above the lower level require more detailed assessment before their suitability for dumping can be determined.

دفتر هیئت دولت

DUMP-SITE SELECTION

- 11 Information required to select a dump-site shall include:
- .1 physical, chemical and biological characteristics of the water-column and the seabed;
  - .2 location of amenities, values and other uses of the sea in the area under consideration;
  - .3 assessment of the constituent fluxes associated with dumping in relation to existing fluxes of substances in the marine environment; and
  - .4 economic and operational feasibility.

ASSESSMENT OF POTENTIAL EFFECTS

- 12 Assessment of potential effects should lead to a concise statement of the expected consequences of the sea or land disposal options, i.e., the "Impact Hypothesis". It provides a basis for deciding whether to approve or reject the proposed disposal option and for defining environmental monitoring requirements.
- 13 The assessment for dumping should integrate information on waste characteristics, conditions at the proposed dump-site(s), fluxes, and proposed disposal techniques and specify the potential effects on human health, living resources, amenities and other legitimate uses of the sea. It should define the nature, temporal and spatial scales and duration of expected impacts based on reasonably conservative assumptions.
- 14 An analysis of each disposal option should be considered in the light of a comparative assessment of the following concerns: human health risks, environmental costs, hazards, (including accidents), economics and exclusion of future uses. If this assessment reveals that adequate information is not available to determine the likely effects of the proposed disposal option then this option should not be considered further. In addition, if the interpretation of the comparative assessment shows the dumping option to be less preferable, a permit for dumping should not be given.
- 15 Each assessment should conclude with a statement supporting a decision to issue or refuse a permit for dumping.

MONITORING

- 16 Monitoring is used to verify that permit conditions are met - compliance monitoring - and that the assumptions made during the permit review and site selection process were correct and sufficient to protect the environment and human health - field monitoring. It is essential that such monitoring programmes have clearly defined objectives.

PERMIT AND PERMIT CONDITIONS

- 17 A decision to issue a permit should only be made if all impact evaluations are completed and the monitoring requirements are determined. The provisions of the permit shall ensure, as far as practicable, that environmental disturbance and detriment are minimized and the benefits maximized. Any permit issued shall contain data and information specifying:
- .1 the types and sources of materials to be dumped;
  - .2 the location of the dump-site(s);
  - .3 the method of dumping; and
  - .4 monitoring and reporting requirements.

دفتر هیئت دولت

- 18 Permits should be reviewed at regular intervals, taking into account the results of monitoring and the objectives of monitoring programmes. Review of monitoring results will indicate whether field programmes need to be continued, revised or terminated and will contribute to informed decisions regarding the continuance, modification or revocation of permits. This provides an important feedback mechanism for the protection of human health and the marine environment.

***

دفتر هیئت دولت

ANNEX 3

ARBITRAL PROCEDURE

Article 1

- 1 An Arbitral Tribunal (hereinafter referred to as the "Tribunal") shall be established upon the request of a Contracting Party addressed to another Contracting Party in application of article 16 of this Protocol. The request for arbitration shall consist of a statement of the case together with any supporting documents.
- 2 The requesting Contracting Party shall inform the Secretary-General of:
  - .1 its request for arbitration; and
  - .2 the provisions of this Protocol the interpretation or application of which is, in its opinion, the subject of disagreement.
- 3 The Secretary-General shall transmit this information to all Contracting States.

Article 2

- 1 The Tribunal shall consist of a single arbitrator if so agreed between the parties to the dispute within 30 days from the date of receipt of the request for arbitration.
- 2 In the case of the death, disability or default of the arbitrator, the parties to a dispute may agree upon a replacement within 30 days of such death, disability or default.

Article 3

- 1 Where the parties to a dispute do not agree upon a Tribunal in accordance with article 2 of this Annex, the Tribunal shall consist of three members:
  - .1 one arbitrator nominated by each party to the dispute; and
  - .2 a third arbitrator who shall be nominated by agreement between the two first named and who shall act as its Chairman.
- 2 If the Chairman of a Tribunal is not nominated within 30 days of nomination of the second arbitrator, the parties to a dispute shall, upon the request of one party, submit to the Secretary-General within a further period of 30 days an agreed list of qualified persons. The Secretary-General shall select the Chairman from such list as soon as possible. He shall not select a Chairman who is or has been a national of one party to the dispute except with the consent of the other party to the dispute.
- 3 If one party to a dispute fails to nominate an arbitrator as provided in paragraph 1.1 within 60 days from the date of receipt of the request for arbitration, the other party may request the submission to the Secretary-General within a period of 30 days of an agreed list of qualified persons. The Secretary-General shall select the Chairman of the Tribunal from such list as

دفتر هیئت دولت

soon as possible. The Chairman shall then request the party which has not nominated an arbitrator to do so. If this party does not nominate an arbitrator within 15 days of such request, the Secretary-General shall, upon request of the Chairman, nominate the arbitrator from the agreed list of qualified persons.

- 4 In the case of the death, disability or default of an arbitrator, the party to the dispute who nominated him shall nominate a replacement within 30 days of such death, disability or default. If the party does not nominate a replacement, the arbitration shall proceed with the remaining arbitrators. In the case of the death, disability or default of the Chairman, a replacement shall be nominated in accordance with the provision of paragraphs 1.2 and 2 within 90 days of such death, disability or default.
- 5 A list of arbitrators shall be maintained by the Secretary-General and composed of qualified persons nominated by the Contracting Parties. Each Contracting Party may designate for inclusion in the list four persons who shall not necessarily be its nationals. If the parties to the dispute have failed within the specified time limits to submit to the Secretary-General an agreed list of qualified persons as provided for in paragraphs 2, 3 and 4, the Secretary-General shall select from the list maintained by him the arbitrator or arbitrators not yet nominated.

Article 4

The Tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 5

Each party to the dispute shall be responsible for the costs entailed by the preparation of its own case. The remuneration of the members of the Tribunal and of all general expenses incurred by the arbitration shall be borne equally by the parties to the dispute. The Tribunal shall keep a record of all its expenses and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 6

Any Contracting Party which has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in the case may, after giving written notice to the parties to the dispute which have originally initiated the procedure, intervene in the arbitration procedure with the consent of the Tribunal and at its own expense. Any such intervenor shall have the right to present evidence, briefs and oral argument on the matters giving rise to its intervention, in accordance with procedures established pursuant to article 7 of this Annex, but shall have no rights with respect to the composition of the Tribunal.

Article 7

A Tribunal established under the provisions of this Annex shall decide its own rules of procedure.

دفتر هیئت دولت

Article 8

- 1 Unless a Tribunal consists of a single arbitrator, decisions of the Tribunal as to its procedure, its place of meeting, and any question related to the dispute laid before it, shall be taken by majority vote of its members. However, the absence or abstention of any member of the Tribunal who was nominated by a party to the dispute shall not constitute an impediment to the Tribunal reaching a decision. In case of equal voting, the vote of the Chairman shall be decisive.
- 2 The parties to the dispute shall facilitate the work of the Tribunal and in particular shall, in accordance with their legislation and using all means at their disposal:
  - 1 provide the Tribunal with all necessary documents and information; and
  - 2 enable the Tribunal to enter their territory, to hear witnesses or experts, and to visit the scene.
- 3 The failure of a party to the dispute to comply with the provisions of paragraph 2 shall not preclude the Tribunal from reaching a decision and rendering an award.

Article 9

The Tribunal shall render its award within five months from the time it is established unless it finds it necessary to extend that time limit for a period not to exceed five months. The award of the Tribunal shall be accompanied by a statement of reasons for the decision. It shall be final and without appeal and shall be communicated to the Secretary-General who shall inform the Contracting Parties. The parties to the dispute shall immediately comply with the award.

دفتر هیئت دولت

RESOLUTION LP.1(1)

**ON THE AMENDMENT TO INCLUDE CO₂ SEQUESTRATION IN SUB-SEABED
GEOLOGICAL FORMATIONS IN ANNEX 1 TO THE LONDON PROTOCOL**

(Adopted on 2 November 2006)

**THE FIRST MEETING OF CONTRACTING PARTIES TO THE 1996 PROTOCOL TO
THE CONVENTION ON THE PREVENTION OF MARINE POLLUTION BY
DUMPING OF WASTES AND OTHER MATTER 1972,**

RECALLING the objectives of the 1996 Protocol to the London Convention ("London Protocol") that include the protection and preservation of the marine environment from all sources of pollution;

BEING SERIOUSLY CONCERNED by the implications for the marine environment of climate change and ocean acidification due to elevated concentrations of carbon dioxide in the atmosphere;

EMPHASIZING the need to further develop low carbon forms of energy;

CONSIDERING that carbon dioxide capture and sequestration is one of a portfolio of options to reduce levels of atmospheric carbon dioxide;

RECOGNIZING that carbon dioxide capture and sequestration represents an important interim solution;

RECOGNIZING ALSO that carbon dioxide capture and sequestration should not be considered as a substitute to other measures to reduce carbon dioxide emissions;

NOTING that regulating such action is within the scope of the London Protocol;

NOTING ALSO that, since the adoption of the London Protocol, developments in technology have made it possible to capture carbon dioxide from industrial and energy-related sources, transport it and inject it into sub-seabed geological formations for long-term isolation from the atmosphere;

NOTING FURTHER that this resolution is restricted solely to carbon dioxide sequestration in sub-seabed geological formations;

WELCOMING the work of the Consultative Meetings' Intersessional Legal and Related Issues Working Group on CO₂ Sequestration and its conclusions, as set out in its report LC/CM-CO2 1/5;

WELCOMING ALSO the work of the Scientific Group Intersessional Technical Working Group on CO₂ Sequestration and its conclusions, as set out in its report LC/SG-CO2 1/7;

دفتر هیئت دولت

WELCOMING FURTHER the work of the Intergovernmental Panel on Climate Change and in particular its Special Report on Carbon Capture and Storage;

DESIRING to regulate the sequestration of captured carbon dioxide streams into sub-seabed geological formations to seek to ensure protection of the marine environment;

DESIRING ALSO to update the London Protocol in light of these objectives;

STRESSING that this amendment may not be interpreted as legitimizing the disposal of any other waste or other matter for the purpose of disposing of those other wastes or other matter;

RECOGNIZING that guidance informing Parties on the means by which sub-seabed geological sequestration of carbon dioxide can be conducted in a manner that is safe for the marine environment, over the long and short term, should be developed as soon as possible, and will, when finalized form an important part of the regulation of sub-seabed geological sequestration of carbon dioxide.

1. **ADOPTS** the following amendment to Annex 1 to the London Protocol, in accordance with Article 22 of the Protocol, as set out in the Annex to this resolution;
2. **REQUESTS** the Scientific Group of the London Protocol to develop specific guidance on the application of Annex 2 to the Protocol to carbon dioxide sequestration in sub-seabed geological formations for consideration, with a view to adopting it, at the 2nd Meeting of Contracting Parties, and to collaborate with the Scientific Group of the London Convention; and
3. **INVITES** Parties that issue permits to use, until specific guidance is completed, the best available guidance relevant to carbon dioxide sequestration in sub-seabed geological formations to ensure the protection of the marine environment, while also recognizing the requirements of Annex 2 to the London Protocol.

دفتر هیئت دولت

ANNEX

AMENDMENT TO ANNEX 1 TO THE LONDON PROTOCOL

1.8 Carbon dioxide streams from carbon dioxide capture processes for sequestration

.....

4 Carbon dioxide streams referred to in paragraph 1.8 may only be considered for dumping, if:

- .1 disposal is into a sub-seabed geological formation; and
- .2 they consist overwhelmingly of carbon dioxide. They may contain incidental associated substances derived from the source material and the capture and sequestration processes used; and
- .3 no wastes or other matter are added for the purpose of disposing of those wastes or other matter.

In paragraph 3, replace "1.7" with "1.8", to take account of the new paragraph 1.8.

***

دفتر هیئت دولت

RESOLUTION LP.3(4)

ON THE AMENDMENT TO ARTICLE 6 OF THE LONDON PROTOCOL

(Adopted on 30 October 2009)

THE FOURTH MEETING OF CONTRACTING PARTIES TO THE 1996 PROTOCOL TO THE CONVENTION ON THE PREVENTION OF MARINE POLLUTION BY DUMPING OF WASTES AND OTHER MATTER 1972,

RECALLING the objectives of the 1996 Protocol to the London Convention ("London Protocol") that include the protection and preservation of the marine environment from all sources of pollution;

REITERATING the serious concern regarding the implications for the marine environment of climate change and ocean acidification, as a result of elevated levels of carbon dioxide in the atmosphere;

WELCOMING the adoption and entry into force of the amendment to include the sequestration of carbon dioxide streams in sub-seabed geological formations in Annex I to the London Protocol, as set out in Resolution LP.1(1);

RECALLING that Resolution LP.1(1) recognized that carbon dioxide capture and sequestration should not be considered as a substitute to other measures to reduce carbon dioxide emissions, but considered such sequestration as one of a portfolio of options to reduce levels of atmospheric carbon dioxide and as an important interim solution;

NOTING that not all countries have suitable sub-seabed geological formations for the sequestration of carbon dioxide streams;

WELCOMING the work of the Legal and Technical Working Group on Transboundary CO₂ Sequestration Issues and its conclusions, as set out in its report LP/CO₂ 1/8;

WELCOMING FURTHER the work of the Intersessional Correspondence Group on Transboundary CO₂ Sequestration Issues and its conclusions, as set out in its report I.C. 31/5;

REITERATING the agreement of Contracting Parties in 2008 that the London Protocol should not constitute a barrier to the transboundary movement of carbon dioxide streams to other countries for disposal as a measure to mitigate climate change and ocean acidification;

EMPHASIZING that this resolution should not be interpreted as legitimizing the export of any other waste or other matter to other countries for disposal;

EMPHASIZING ALSO that Contracting Parties should ensure that the long distance export of carbon dioxide streams between UN regions is reduced to the minimum consistent with the protection and preservation of the marine environment from all sources of pollution, taking into account the special position of developing countries;

STRESSING that the accountability for compliance with the provisions of the Protocol will rest with the Contracting Party in the case of export to non-Contracting Parties;

NOTING that the transboundary movement of carbon dioxide after injection (migration) is not export for dumping and therefore not prohibited by Article 6; and

STRESSING that management of shared formations is an important issue that should be addressed to ensure appropriate environmental protection;

1. **ADOPTS** the following amendment to Article 6 of the London Protocol, in accordance with Article 21 of the Protocol, as set out in the Annex to this resolution; and

2. **INVITES** the Scientific Group under the London Protocol in collaboration with the Scientific Group under the London Convention to consider the need for amendments to the *Specific Guidelines for Assessment of Carbon Dioxide Streams for Disposal into Sub-seabed Geological Formations*, to provide further specific guidance in cases of export of such streams to other countries for disposal and issues related to the management of transboundary movement of carbon dioxide after injection.

دفتر هیئت دولت

ANNEX

AMENDMENT TO ARTICLE 6 OF THE LONDON PROTOCOL

Add "1" before: Contracting Parties shall not allow the export of wastes or other matter to other countries for dumping or incineration at sea.

Add a new paragraph 2 as follows:

"2 Notwithstanding paragraph 1, the export of carbon dioxide streams for disposal in accordance with Annex 1 may occur, provided that an agreement or arrangement has been entered into by the countries concerned. Such an agreement or arrangement shall include:

- 2.1 confirmation and allocation of permitting responsibilities between the exporting and receiving countries, consistent with the provisions of this Protocol and other applicable international law; and
- 2.2 in the case of export to non-Contracting Parties, provisions at a minimum equivalent to those contained in this Protocol, including those relating to the issuance of permits and permit conditions for complying with the provisions of Annex 2, to ensure that the agreement or arrangement does not derogate from the obligations of Contracting Parties under this Protocol to protect and preserve the marine environment.

A Contracting Party entering into such an agreement or arrangement shall notify it to the Organization."

دفتر هیئت دولت